

SLOVENSKI

veštin

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

Letnik IX.

Celovec, petek, 13. maj 1954

Štev. 19 (629)

Tržaško vprašanje spet v ospredju?

Koncem preteklega tedna je predsednik FLR Jugoslavije maršal Tito sprejel direktorja evropske izdaje »New York Times« Lea Sulzbergerja in mu v enournem razgovoru odgovarjal na razna vprašanja v zvezi z zunanjo politiko. Največjega pomena so bili nedvomno odgovori, ki jih je maršal Tito dal na vprašanja v zvezi s Trstom. Dejal je namreč:

Glede tega problema sem bil optimist še v dneih, ko sem odpotoval na obisk v Turčijo. Ne glede na to, da smo morali mi veliko žrtvovati, sem upal, da se bo to vprašanje rešilo. Toda sedaj, ko berem izjave italijanskih vplivnih ljudi, ko vidim, kakšno je zadržanje njihovega celotnega tiska, nisem več optimist, ker opažam, da bi oni hoteli rešitev tržaškega vprašanja na osnovi sklepa od 8. oktobra. (Lani 8. oktobra so zapadne sile sklenile, da umaknejo svoje čete iz tržaškega ozemlja in izročijo upravo ozemlja Italiji — op. uredn.)

Tega pa mi ne bi mogli sprejeti v nobenem primeru. Ne bi mogli pristati na to, da pride vsa cona A pod italijansko upravo, ker to ne le da ne bi bila dokončna rešitev, temveč sploh ne bi bila rešitev, ker bi Svobodno tržaško ozemlje še nadalje obstajalo. Na ta način bi še nadalje obstajale italijanske zahteve. Do utrjevanja evropske obrambne skupnosti pa sploh ne bi prišlo v primeru takšne rešitve tržaškega vprašanja. Zaradi tega nisem več optimist glede tega vprašanja, kolikor oni ne bi spremenili svojega stališča.

Dokončna rešitev je lahko tudi takšna, da niti ena niti druga država ne izjavi, da se odpoveduje nadaljnjim zahtevam. Tega mi ne zahtevamo od Italije, niti nimajo oni pravice tega zahtevati od nas. To sicer ne bi bila dobra rešitev, toda vendarle boljša od one, ki jo hočejo oni. Samo v takšnem primeru bi morali zavezniki, ki so na tem zainteresirani, izjaviti, da ne bodo podpirali zahteve niti ene niti druge strani in da ne bodo niti eni niti drugi strani pomagale uresničiti njene zahteve.

Direktor Sulzberger je nadalje vprašal, če bi v primeru, da pride do dokončne rešitve tržaškega vprašanja in da Jugoslavija ne bi dobila Trsta, nadomestili izgubo mesta Trsta s tem, da bi Jugoslavija dobila pomoč za izgradnjo pristanišča pri Kopru in železniške proge do Ljubljane, nakar mu je maršal Tito odgovoril, da bi to moglo biti samo v primeru, če bi prišlo do take rešitve, pri kateri bi zavezniki dali izjavo, da ne bodo podpirali nadaljnjih pretenzij niti ene niti druge strani. Sicer pa bi zaradi takšnih italijanskih izjav, kakršne vidimo danes, ti elementi igrali drugovrstno vlogo in vse to je ne-realno.

Občina Bistrica v Rožu bo ponovno volila

Kakor znano, je deželna volilna komisija zaradi nekkih nepravilnosti razveljavila volilne rezultate v občini Bistrica v Rožu. Zaradi tega bodo v nedeljo v bistriški občini ponovno odločali, kdo bo za prihodnja štiri leta gospodaril v občini.

Napredni koroški Slovenci, ki so se že pri zadnjih volitvah zaradi ožine dejanskih dirigentov tako imenovane »Krščanske stranke« v večini raje odločili za podporo socialistov, **bodo tudi tokrat volili Socialistično stranko.**

Tokrat jim je odločitev tem lažja, ker so zadnji rezultati pokazali nevarnost cepitve naprednih sil in se je v zadnjem času še bolj očitno pokazala dejanska povezava ne kandidatov, pač pa dejanskih tvorcev tako imenovane »Krščanske stranke« z ÖVP-jevsko gospodo — saj sedijo eni in drugi v hišah celovške Mohorjeve družbe.

Ne nazadnje pa bo odločitev lahka tudi zaradi tega, ker je deželni glavar Wendenig na svojem zborovanju v Svecah povedal tudi gledanje SPO na vprašanje narodne manjšine, ki zahteva medsebojno spoštovanje obeh narodov in odklanja sleherni šovinizem. Zato zagovarjajo socialisti tudi dvojezično šolstvo in nimajo nič proti dvojezičnim napisom. Socialisti so tudi za dobrososedske odnose s sosednimi narodi in državami v prepričanju, da le taka politika jamči mir in zadovoljstvo in boljšo bodočnost.

Mi imamo sedaj drugačno mišljenje. Kako bi mogli sprejeti neko pomoč, da gradimo pristanišče in progo, če še naprej obstaja Svobodno tržaško ozemlje in če še nadalje obstajata dve ločeni ozemlji. Mi bi to lahko napravili edino v primeru, če se tržaško vprašanje reši tako, kakor smo mislili, da se bo rešilo in zaradi tega smo v žrtvah, ki jih prispevamo, šli do skrajne meje, do katere smo lahko šli.

Na vprašanje, če bi bilo za primer, da STO ne bi več obstajalo, koristno zgraditi pristanišče pri Kopru in železniško progo, je Tito poudaril: Koristno bi bilo zgraditi manjše pristanišče in dati temu prebivalstvu, ki bo odrezano od Trsta,

možnost, da živi. Mi bi morali ljudem teh krajev, ki so tam delali, odpreti v Kopru neko majhno pristanišče in gospodarski center, da bi lahko živeli.

V intervjuju je maršal Tito odgovarjal tudi na vprašanja v zvezi z balkanskim sporazumom, evropsko obrambno skupnostjo in drugimi važnimi političnimi problemi ter poudaril, da je ustanovitev vojaške zveze na Balkanu kot trdnega poročstva za ustalitev miru logična posledica dobrih odnošajev in medsebojnega sporazumevanja med državami-članicami in da bi v primeru, da bi Evropska obrambna skupnost razširila svojo podlago, tudi Jugoslavija bila pripravljena pristopiti in prispevati svoj delež.

Spet si želijo nemški rajh

Zadnjo soboto je imela v Duisburgu, industrijskem središču Porurja, svoj kongres tako imenovana »Deutsche Reichspartei«, nekakšna naslednica nacistične stranke, ki se tako po svojem programu kot tudi po članstvu ne razlikuje mnogo od nekdanje »führerjeve« politične grupacije. Kot stranka zastopa skrajno desničarsko linijo, v vodstvu pa so večinoma bivši nacistični funkcionarji in hitlerjevi oficirji ter generali, v katerih navadni člani — v pretežni večini bivši nacisti — nedvomno spet gledajo svoje bogove in voditelje, ki naj bi jih ponovno vodili do osvajanj tujih dežel in zatiranja drugih narodov.

Na letošnjem kongresu so le še enkrat potrdili, da si želijo nazaj tiste čase, ko so že enkrat na račun miroljubnega človeštva z brutalno silo širili svoj »Lebensraum«. Drugače pač ne moremo razumeti zahteve, ki jo je na kongresu postavil novoizvoljeni član vodstva stranke in bivši član nemškega Bundestaga von Thaden, ko je zahteval zopetno vzpostavitev nemškega rajha »v njegovih zgodovinskih mejah s položajem oboževane neodvisnosti«. Dodal je še, da je kampanja o strahotah koncentracijskih taborišč po letu 1945 »onemogočila ponovno ozdravljenje nemške države« in s tem izdal, da je v današnji Nemčiji še marsikdo, ki mu nikakor ni ljubo, da se je in se še govori o nečloveških dejanjih, katere so posebno v taboriščih smrti zakrivali pripadniki nemškega »herrenvolka«. Najraje bi pač videli, da bi svet o teh grozodejstvih nič ne vedel, ker se bojijo podobnih dogodkov, kot pa se je pripetil prav ob tokratnem kongresu v Duisburgu, ko je neki delavec v čuvarju pri vходу v kongresno dvorano prepoznal svojega nekdanjega mučitelja iz koncentracijskega taborišča in svojemu razumljivemu občutku ob tem srečanju dal tudi izraza na primeren način.

Med drugimi izrazitimi predstavniki nacistične in velikonemške ideologije je

Socialistična internacionala zborovala na Dunaju

V času od 7. do 9. maja se je na Dunaju sestel tako imenovani generalni svet Socialistične internacionala in se bavil z različnimi problemi zlasti v zvezi z zunanje-političnimi vprašanji. Posvetovanja so se udeležili zastopniki skoraj vseh socialističnih gibanj v Evropi, tako iz Danske, Nemčije, Anglije, Francije, Italije, Holandske, Norveške, Švedske, Švice, Španije, Izraela in Avstrije. Zastopani sta bili tudi mednarodna židovska socialistična organizacija in mednarodna zveza socialistične mladine, medtem ko je delegacija socialistične stranke Burme zastopala na posvetovanju tako imenovano azijsko socialistično konferenco.

Predvsem so na posvetovanju zavzeli stališče do vprašanja na Koreji in v Indokiniji ter se odločno izrekli proti slehernemu kolonializmu. V zvezi s tem so na predlog azijske socialistične konference sklenili obhajati poseben »Dan svobode podjarmljenih narodov«, da bi tako opozorili svetovno javnost na zlo kolonializma.

Obisk avstrijske socialistične mladine v Jugoslaviji

S ciljem, da se navežejo tesnejši stiki med ljudsko mladino Jugoslavije in Socialistično mladino Avstrije, bo prihodnjo nedeljo obiskala Jugoslavijo petčlanska delegacija Socialistične mladine Avstrije. V delegaciji bo tudi zastopnik koroške socialistične mladine.

Mladi avstrijski socialisti bodo ostali v Jugoslaviji dalj časa in bodo proučevali v Beogradu in okolici delavsko samoupravljanje, delo in vlogo jugoslovanske mladine v industriji in druga vprašanja industrije v Jugoslaviji. Avstrijski socialistični mladinci se bodo poglobili tudi v probleme vasi in združništva v Jugoslaviji. Razen nekaterih večjih mest bodo obiskali tudi Makedonijo in Istro, kjer se jim bo nudila prilžnost, da se upoznajo ne samo z načeli marveč tudi z živo prakso socialističnega reševanja narodnostnih in manjšinskih vprašanj.

Za letošnjo jesen je predvideno, da bodo tudi jugoslovanski mladinci obiskali svoje socialistične tovariše v Avstriji. Datum tega protiobiska bodo sporazumno določili pri sedanjem srečanju.

na kongresu prodajal svoje politično blago tudi nekdanji poveljnik hitlerjevske vojske na otoku Kreta Andrae, katerega so grška sodišča zaradi vojnih zločinov obsodila na smrt in ga pozneje pomilostila. Obujal je spomine na »junaške podvige« bivše nemške vojske ter zahteval, da bi se spet ustanovila nemška »Wehrmacht« na istih načelih — verjetno tudi za iste načrte — kot je bila zgrajena pred letom 1945. Verjetno bi spet želel igrati vodilno vlogo pri podobnih akcijah, kot pa jih je svoječasnodelala hitlerjevska soldateska, ki je širom po Evropi sejala smrt in grozo.

O načrtih nemške »rajhovske« stranke je neki drugi govornik izjavil, da je »Deutsche Reichspartei« pripravljena prevzeti vlogo »prve straže, ki bo povedla Nemčijo po poti obnove«, le pozabil je dodati, kdo naj ji zaupa to vlogo, ker od nemškega naroda nihče ne more pričakovati, da bi ponovno silil v katastrofo, kakršno je komaj šele preživel.

Ob takem političnem programu ni čudna, da je bila omenjena stranka nekaj časa tudi prepovedana in je šele zadnji čas spet nekoliko poživila svojo dejavnost, čeprav v sedanjem Bundestagu ni več zastopana. Kljub temu pa je že njen obstoj sam na sebi resen opomin za vso demokratično javnost, kako predrzno spet dviga glavo veliki sovražnik svobodoljubnega človeštva — nacizem.

Udarec kolonializmu

V popoldanskih urah minulega petka je francoski ministrski predsednik Laniel sporočil parlamentu, da je padla trdnjava Dien Bien Fu v Indokiniji. Boji za trdnjavo, ki niti ni bila izrednega strateškega pomena, ampak je na obeh sovražnih straneh šlo v prvi vrsti za vojaški prestiž, so trajali 170 dni, odkar so jo Ho Ši Minhove čete obkrožile. Najsrdečiji so bili boji prav v zadnjih dneh in tednih, ko so se vesile pripravljale na Zenevsko konferenco in je Ho Ši Minh, kakor smo že enkrat zapisali, hotel Francoze in s tem konferenco sploh postaviti pred izvršeno dejstvo svoje zmage okoli trdnjave. Pred začetkom konference mu to sicer še ni bilo uspelo, pač pa je prišla Ho Ši Minhova zmaga tudi sedaj še zgodaj dovolj. Njene sence pa so brez dvoma vplivale na razvoj Zenevske konference že prej in brez dvoma do neke mere diktirale francosko prizadevanje za premirje — ne zaradi miroljubnosti, ampak iz bojzani pred gotovim vojaškim porazom pred Dien Bien Fujem, če do premirja v Indokiniji prej ne pride. To so bili tudi globlji vzroki, da se je Dullesu ponesrečila njegova misija na Zenevski konferenci, kajti tudi britanski zunanji minister Eden je s svojim bolj realističnim gledanjem na dejanski položaj iznašal stališče, ki je bilo bližje francoskemu kot ameriškem. Do povsem jasne izraza je torej ravno ob indokitajskem vprašanju prišlo nesoglasje med interesi Amerike na eni in evropskih zapadnih velesil na drugi strani, ki so si v bistvu vendar sorodni. So to vplivni in kolonialni interesi, po svojem končnem učinku usmerjeni proti interesom narodov Daljnega vzhoda.

Naj gledamo na boj vietnamske ljudske vojske pod poveljem Ho Ši Minha kakor koli že — da je po sili razmer danes morda res orodje v rokah sovjetskih imperialistov proti zapadnim imperialistom, o tem bi bilo težko podvomiti — vsekakor velja v prvi vrsti težnjam kolonialnih narodov, da se prej ali slej otresejo tujega kolonialnega gospodarstva. Zaradi tega, in kakor že zgoraj omenjeno, ker strateški položaj Dien Bien Fuja ni bil posebno prepričljivo važen, pomeni padeč te francoske trdnjave nujno in pred vsem udarec kolonializmu na sploh, francoskemu kolonializmu pa še posebej.

Gorenjsko domobranstvo v luči dokumentov

Tisti del avstrijskega tiska, ki je skušal prikazovati aretacijo vojnega zločinca Alojza Perneteta kot »ugrabitve nedolžnega koroškega rojaka«, se tudi po procesu in obsodbi ni odrekel svojemu lažnivemu pisanju in potvarjanju resnice. Brez vsakega čuta odgovornosti in v skladu z njihovo klerikalno in nacistično moralo so v uredništvih teh listov skušali obrniti na glavo vsa dejstva, ki so jim bila neprijetna. Kar pa niso mogli popačiti — ker se pač dokumentov tudi z zavijanjem in lažjo ne da spraviti s sveta — so svojim bralcem enostavno zamolčali.

Razen izpovedi prič in delnih priznanj Perneteta samega so bili med procesom prečitani tudi številni originalni dokumenti iz zaplenjenih gestapovskih arhivov, iz katerih je razvidno, da takojmenovano Gorenjsko domobranstvo ni bilo nič drugega kot podaljšana roka Gestapa in njegov prostovoljni pomagač pri zatiranju slovenskega ljudstva ter da je imel Perne v tej gestapovski organizaciji vodilni položaj. To so dejstva, ki jih tudi z molkom ni mogoče spremeniti:

V 5 strani obsegajoči okrožnici na Stapo-izpostave, ki je bila prečitana in ki jo v odlomkih ponatiskujemo po fotokopiji originala, je poveljnik Gorenjskega domobranstva (Führer des Oberkriener Selbstschutzes) SS-Oberscharführer Dichtl v 17 točkah orisal in odredil vlogo in sestav Gorenjskega domobranstva. Iz te okrožnice je med drugim razvidno naslednje:

Gorenjski domobranci so bili prstovoljci in pripravljenci, da skupno z nemško policijo uničijo partizane. Prostovoljno so izjavili, da želijo, da jih vodi Sicherheitspolizei. Zato so ji bili v vsakem pogledu podrejeni ter so prejeli od nje orožje in vso oskrbo. Akcije so smeli podvzemat samo v sporazumu s Stapo pod vodstvom poveljnikov domobranskih postojank oziroma pod osebnim vodstvom vodje Stapo-izpostave in ramo ob rami z vojaki Stapo-izpostave ali policije. Aretacije, zaplembe in hišne preiskave so smeli izvajati samo z vednostjo oz. po nalogu Gestapa.

V Gorenjsko domobranstvo so sprejemali tudi ubežnike iz nemške vojske in

jim zagotovili, da ne bodo kaznovani; pravtako in z istim zagotovitvijo so sprejemali tudi dezertarje iz partizanske vojske.

Gorenjski domobranci so nosili uniformo nemške Sicherheitspolizei: suknjič brez našivov, dolge šilaste hlače, gozzerice in gorsko čepico z našitim nemškim orlom. Za razpoznavno znamenje je bil z dovoljenjem Gauleiterja Rainerja odobren tudi slovenski orol v belo-modro-rdeči barvi. Moštvo domobranskih udarnih čet je nosilo kot zunanje vidno znamenje znak mrtvaške glave na suknjiču.

Posebna točka dokumenta navaja organizacijski sestav Gorenjskega domobranstva: Vrhovni poveljnik je bil Kommandeur der Sicherheitspolizei in SD na Bledu SS-Obersturmführer Persterer. Za vodstvo GD je bil poveljnik SS-Oberscharführer Dichtl v Kranju. Poverjenik za politično linijo je bil SS-Obersturmführer Messner v Kranju. Poveljnik Centra Gorenjskega domobranstva je bil Krek Slavko z dolžnostjo najožjega sodelovanja s SS-Obersturmführerjem Messnerjem in SS-Oberscharführerjem Dichtlom. Načelnik oddelka za vojaško-disciplinsko izgradnjo vseh postojank oz. edinic na Gorenjskem je bil Fludernik Marjan; načelnik oddelka za obveščevalno službo Ovsenik Janez; načelnik oddelka za pro-

pagandno službo Perne Alojz; načelnik oddelka za policijsko-kriminalne preiskave, kar zadeva OF in NOV organizacije, pa je bil Amon Milan z dolžnostjo najožjega sodelovanja v sporazumu z vodji Stapo-izpostav.

To je kratek izvleček iz gestapovskega dokumenta, ki pa dovolj jasno pove, kaj je bilo in kakšno nalogo je imelo takojmenovano Gorenjsko domobranstvo in kakšno vlogo je igral v tej družini gestapovskih pomagačev in rabljev obsojeni Perne. Njegov vodilni položaj kot šefa propagande v izdajalski službi in v vlogi povezovalnega člena med Gestapo v Kranju in komando SIPO ter SD v Ljubljani pa še posebej — poleg drugih — osvetljuje dva dokumenta (glej ponatise), od katerih nosi eden prav tako žig Gestapa v Kranju in podpis gestapovskega šefa in komandanta Gorenjskega domobranstva SS-Oberscharführerja Dichtla.

Za Salzburger Nachrichten in njim podobne liste teh dokumentov enostavno ni, ker bi sicer ne mogli varati javnosti in pisariti, da so bili gorenjski domobranci »v resnici dobri Slovenci, da so nad vse ljubili svojo domovino« in da niso imeli z Gestapo nobene zveze. Resnica pa je neizprosna: gestapovski dokumenti sami postavljajo zagovornike gestapovskega valpta na laž.

Zunanje ministrstvo FLRJ k „slučaju Perne“

Na tiskovni konferenci, ki jo je imel minuli petek v Beogradu za domače in tuje novinarje, je predstavnik državnega sekretariata za zunanje zadeve FLRJ Branko Draškovič v odgovoru na vprašanje nekega novinarja o zadevi vojnega zločinca Perneteta izjavil, da je sodišče popolnoma osvetlilo to zadevo in sicer javno ter v navzočnosti predstavnikov domačega in tujega tiska. »Zadeva Alojza Perneteta je bila javnosti jasno prikazana, sodba sodišča pa mislim, da je najboljši komentar tega primera« — je dejal Draškovič.

V odgovoru na vprašanje nekega novinarja, kako državni sekretariat za zuna-

nje zadeve komentira Pernetovo obsodbo, je Draškovič opozoril na neobjektivno in zlonamerno pisanje nekaterih avstrijskih časopisov o Jugoslaviji v zvezi s Pernetovim primerom ter dejal: »Ne moremo mirno spregledati pisanje nekaterih avstrijskih časopisov. Ker pa gre samo za nekatere časopise, želimo, da bi bilo njih pisanje samo zrcalo naziranja tistih preživelih ostankov preteklosti, ki so živeli prav od tega, da so kalili jugoslovansko-avstrijske odnose in sodelovanje obeh držav. Prepričan sem, da na to vprašanje prav tako gledajo tudi odgovorni avstrijski krogi.

PO ŠIRNEM SVETU

Washington. — McCarthyjev varovanec Schine, zaradi katerega je izbruhnil spor med ameriško vojsko in protikomunističnim senatorjem, je v preiskavi o tem sporu, ki je trenutno v teku, izpovedal, da je neka fotografija, ki kaže njega skupaj z vojnim ministrom Stevensom, potvorjena. Predmetno sliko je McCarthy uporabljal kot dokazilno sredstvo v svojih preiskavah proti osebnostim ameriške vojske. Tako se je zgodilo, da je McCarthyjev lastni varovanec razgalil podle metode v njegovem »boju proti komunizmu«.

London. — Britanski ministrski predsednik Churchill je konec aprila v spodnjem domu odklonil predlog nekega konservativnega poslanca, naj bi tudi v Angliji uvedli uradno preiskavo proti komunizmu, kakršno v Ameriki vrši senator McCarthy.

London. — Sovjetsko veleposlaništvo v Londonu je prejelo sporočilo britanskega zunanjega ministrstva, da morata dva sovjetska vojaška atašeya, major Pujšev in major Gudkov, tekom desetih dni zapustiti Veliko Britanijo, ker sta zlorabila svoj diplomatski položaj za poskuse vohunstva.

Asuncion. — V južnoameriški državi Paraguay je bil minuli teden vojaški preobrat. Vrhovni poveljnik paragvajске vojske, general Strössner, je s posebnimi enotami zasedel vse važne točke glavne mesta Asunciona ter odstavil dosedanjega državnega prezidenta s celotno vlado. Nato se je sestal paragvajski parlament in izvolil novega predsednika republike, ki je upornikom bolj všeč.

New Delhi. — Te dni se bodo v Parizu začeli razgovori med predstavniki zunanjih ministrstev Indije in Francije o bodočnosti francoskih posesti v Indiji. Indijska delegacija je odpovala v Pariz 12. t. m. Kakor znano, se prebivalstvo teh francoskih posesti bori za priključitev svojega ozemlja k indijski republiki, Francija pa se svojega kolonialnega gospostva nad njim noče odreči.

Atene. — Grška vojska namerava z demobilizacijo starejših letnikov znižati število svojih oboroženih sil od sedaj 147.000 postopoma na 70.000 do 80.000 mož zaradi štednje. Ker pa hočejo istočasno povečati in izboljšati tehnično opremo vojske, verjetno ne bodo nič mogli zmanjšati proračunskih izdatkov za vojsko. Obratno, nastalo bo še vprašanje zaposlitve okoli 70.000 demobilizirancev, kar bo posebno težko z ozirom na dejstvo, da je v Grčiji že sedaj preko 200.000 brezposelnih.

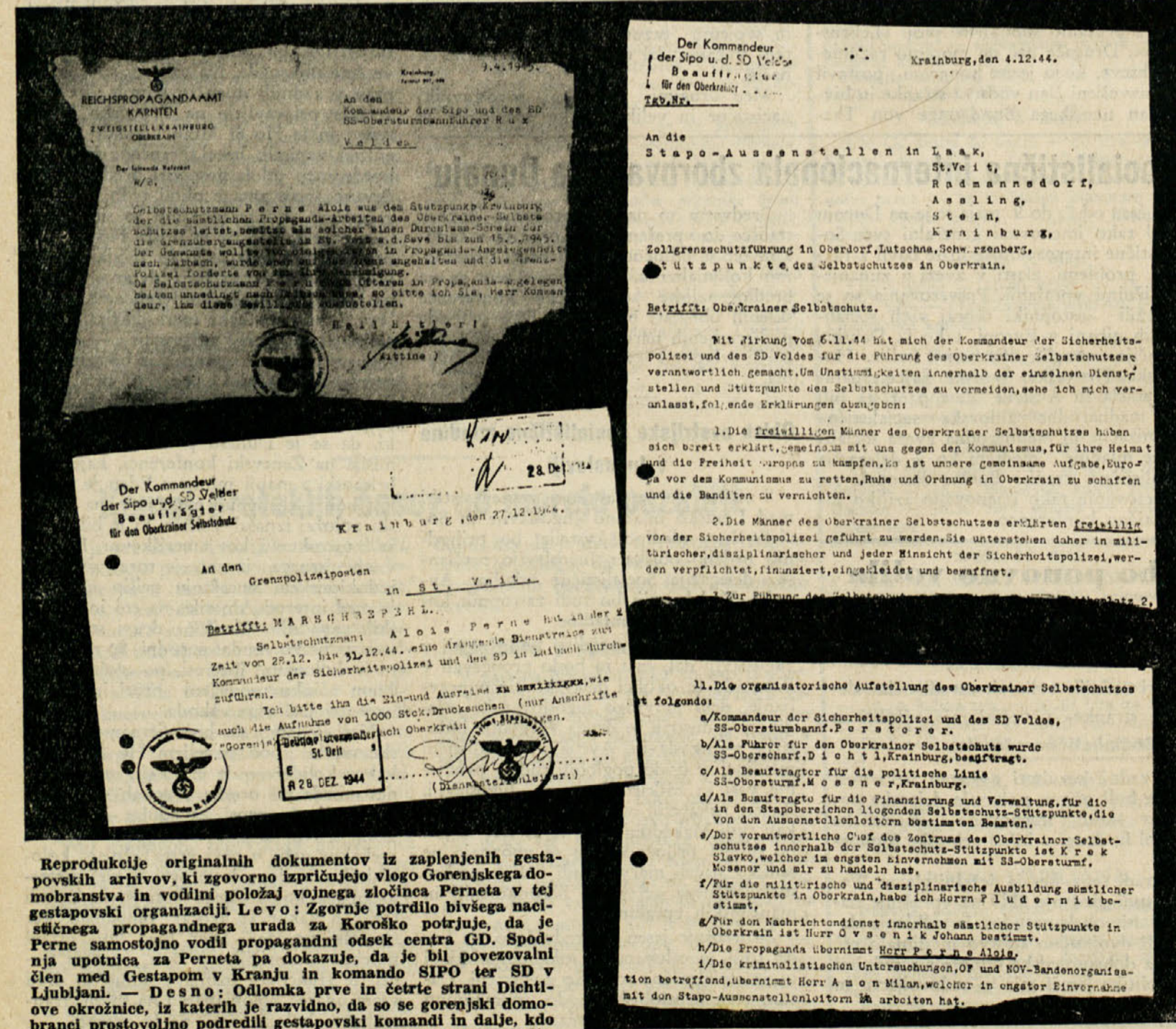
New York. — Po Reuter-poročilu je bilo v Združenih državah Amerike v aprilu t. l. še okoli 3 in pol milijona brezposelnih.

Drugo plat pa zamolčijo

Nekateri časopisi pri nas imajo navado, da na dolgo in široko opisujejo sleherni primer, če se tu pa tam pojavi tostran meje kak nepremišljenec iz Jugoslavije, ki mu doma delo ne diši preveč in misli, da se drugod po svetu cedita med in mleko. Taki primeri so neprijateljem sosedne države običajno zelo dobrodošel povod za dokazovanje, kako neznosno je življenje pri južnem sosedu »pod komunistično diktaturo«.

Da gre pri teh prebegih navadno za delomrzneže ali pa celo za več ali manj kriminalne pustolovce, o tem ti časopisi raje premišljeno molčijo. Molčijo pa se tudi o vseh primerih, ko pošteni in dela željni ljudje, ki v svoji domovini ne dobe kruha in zaposlitve, iščejo zatočišče in zasluzek prav v Jugoslaviji.

V teh listih bi zaman iskali na primer poročilo, da je v aprilu pribežalo iz Italije v Jugoslavijo 10 italijanskih državljani in 4 osebe iz cone A STO in da je v prvih štirih mesecih letošnjega leta iz Italije pribežalo v Jugoslavijo skupno 21 oseb ter 17 oseb iz cone A Tržaškega ozemlja. Ti ljudje pa svoje domovine niso zapustili zaradi pustolovstva, marveč zaradi težkega gmotnega položaja, v katerega jih je doma pahnila brezposelnost in brezizgledna bodočnost.

Reprodukcije originalnih dokumentov iz zaplenjenih gestapovskih arhivov, ki zgovorno izpričujejo vlogo Gorenjskega domobranstva in vodilni položaj vojnega zločinca Perneteta v tej gestapovski organizaciji. Levo: Zgornje potrdilo bivšega nacističnega propagandnega urada za Koroško potrjuje, da je Perne samostojno vodil propagandni odsek centra GD. Spodnja upotnica za Perneteta pa dokazuje, da je bil povezovalni člen med Gestapom v Kranju in komando SIPO ter SD v Ljubljani. — Desno: Odlomka prve in četrte strani Dichtlove okrožnice, iz katerih je razvidno, da so se gorenjski domobranci prostovoljno podredili gestapovski komandi in dalje, kdo je postavil center GD ter kdo so bili njegovi vodilni ljudje.

Pester program mladinskega festivala

O letošnjem slovensko-hrvatskem mladinskem festivalu, ki bo v času od 13. do 20. junija v koperskem in bujskem okraju (zona B Svobodnega tržaškega ozemlja — op. ured.) in bo hkrati tudi največja tovrstna prireditev v tem letu, smo v našem listu že poročali. Danes lahko objavimo še nekaj zanimivih podrobnosti o tej mogočni manifestaciji slovenske in hrvaške mladine, ki so zanimive tem bolj, ker bo na zaključni prireditvi v Kopru sodelovala tudi naša slovenska koroška mladina, in sicer predvidoma s tamburaškim zborom iz Bilčovsa.

Priprave za festival, ki jih vodita centralna komiteja slovenske in hrvaške mladine, dobro napredujejo. Medtem ko so v Sloveniji v glavnem že določili posamezne skupine, ki bodo nastopile ob tej priložnosti, pa imajo na Hrvaškem zdaj izbirna tekmovanja po okrajih.

Kakor znano, bodo v dneh festivala kulturno-umetniške skupine — pet slovenskih in pet hrvaških — prirejale nastope v številnih vaseh obeh okrajev. Glavna prireditev pa bo zadnji dan festivala v Kopru, kjer bodo med drugim nastopili združeni pevski zbori: tudi pri nas znani in priljubljeni dirigent Radovan Gobec bo dirigiral blizu 20 zborov, ki bodo skupno šteli okoli 1500 pevcev in pevk, med katerimi bo blizu 200 hrvaške in 300 mladine iz Kopra, ostali pa iz Slovenije. Združene pevske zборе bodo spremljale združene slovenske godbe na pihala iz okoli 100 mladimi godbeniki.

V ostalem bodo na festivalu po dosežanih poročilih še sodelovali: pevski zbor mariborskega učiteljskega, »Kajuhovi« harmonikarji, hrvaški tamburaški zbor učiteljskega v Pakercu, hrvaška folklorna skupina, kolesarski ekipi iz Slovenije in Hrvaške, 500 mladincev jugoslovanske vojne mornarice, kulturno-umetniške skupine iz Celja, Kranja in Ljubljane, hrvaška skupina »Goran Kovačič«, pevski zbor »Toneta Tomšiča«, italijanski pevski zbor »Fratelanza« iz Reke, pevski zbor mladine iz zamejske Goriške, kulturni skupini iz Šoštanja in Postojne, tri Slovenske godbe na pihala iz Trbovelj, Ljubljane in iz Litostroja (zadnje smo imeli priložnost

slišati in se navduševati ob njenem nastopu ob priložnosti lanskoletne uprizoritve Miklove Zale na zgodovinskih tleh v Svatah pri St. Jakobu) ter razne druge kulturne in seveda tudi športne skupine.

Pretežni del programa za festival pa razumljivo pripravlja domača mladina bujskega in koperskega okraja. Že na predvečer pričetka festivala bodo v Bujah uprizorili igro »Dubravka«, pri otvoritvenem programu bo sodelovala mladina bujskega okraja s štirimi pevskimi zbori, tamburaškim zborom, folklorno skupino, z godbo na pihala in s fizikalnim nastopom mladine in pionirjev, ob različnih nastopih po vaseh pa bodo domače skupine bujskega okraja prispevale skoraj eno tretjino celotnega programa. Tudi Koper bo poslal na otvoritev svoj pevski zbor, medtem ko bodo v raznih vaseh okraja pripravili svečane akademije v počastitev festivala. Na zaključni prireditvi bosta sodelovala še godba na pihala iz Sv.

Lucije v koperskem okraju in pevski zbor gimnazije v Bujah.

Program festivala bodo pomnožili še nogometna tekma med reprezentanco koperskega in bujskega okraja ter iz Zagreba, nadalje Istrska regata v koperskem zalivu, na kateri bo sodelovalo okoli 25 jadrnic, motodirke, ki jih prirejata avtomoto zvezi obeh republik, ter letalski miting v Kopru, ki ga bosta letalski zvezi v Kopru in Umagu pričeli z razstavami letalskih modelov.

Že kratki odlomki obširnega in bogatega programa kažejo, kako pestra bo vsebina mladinskega festivala v bujskem in koperskem okraju, za katerega so tudi jugoslovanske železnice odobrile 75 odstotni popust. Posebno zaključna prireditev dne 20. junija, ki se je bodo udeležili tudi zastopniki naše mladine, bo ob udeležbi okoli 30.000 mladincev in mladink mogoča manifestacija slovenske in hrvaške mladine.

Glasbena šola v Novi Gorici — glasbeno središče Primorske

Od leta 1948, ko je glasbena šola v Novi Gorici pričela z rednim delom, pa do danes je ta kulturna ustanova primorskih Slovencev dosegla že lepe uspehe in postala pravo središče vsega glasbenega delovanja v Slovenskem Primorju. Takoj po priključitvi Primorske k Jugoslaviji so seveda tudi na tem področju stali pred velikimi težavami, saj so ostali primorski kraji po krivičnem sklepu diplomatov brez vsakega središča. Toda imeli so trdno voljo in kmalu je začelo rasti novo središče osvobodjene Primorske — Nova Gorica, ki bo postala tudi kulturni center vse pokrajine.

Zato se je porodila tudi zamisel o ustanovitvi glasbene šole in kaj kmalu so to zamisel pričeli spreminjati v dejanja. Prvi začetek nove glasbene šole so napravili v takratni gimnaziji v Šempetru pri Gorici, kamor so prihajali dijaki iz vseh bližnjih in daljnjih vasi. Učitelj petja na gimnaziji Viktor Bajde ji je postavil temelje

in šola se je naglo razvijala ter pridobivala na ugledu, saj je že leta 1952 naraslo število učencev na 140 in je v teku petih let odšlo s te šole že 15 gojencev na nadaljnje šolanje v Ljubljano.

Trenutno je glasbena šola nameščena v začasnih prostorih v Solkanu, dokončno pa bo nastanjena v novem kulturnem domu v Novi Gorici, kjer bo še bolj uspešno mogla razviti svojo dejavnost in postati resnično središče, kjer se bodo zbirali ljubitelji glasbe iz vse Primorske.

UNESCO pripravlja albume umetnosti vsega sveta...

Mednarodna kulturna organizacija UNESCO namerava izdati vrsto albumov, v katerih bi bila prikazana najznačilnejša dela umetnikov posameznih narodov in bi bil tako podan pregled likovne umetnosti v svetu tekom vseh stoletij. Doslej je UNESCO pripravila prvo knjigo iz omenjene zbirke in je trenutno v tisku. Vsebovala bo ta knjiga reprodukcije risb, ki so jih odkrili v jami Ajanta v Indiji in ki izvirajo iz drugega stoletja pred našim štetjem do sedmega stoletja. Pri kopiranju teh risb, ki so zelo dobro ohranjene, so umetniki, ki jih je UNESCO posebej za to poslala v Indijo, uživali vso podporo indijske vlade in so zadovoljivo rešili svojo odgovorno nalogo. Knjiga, ki jo tiskajo v tiskarni Grafične družbe v New Yorku, in sicer v večbarvnem offset-tisku, bo torej uspešen začetek velikega dela, s katerim bo UNESCO krepko pomagala spoznavati umetnostne zaklade različnih narodov.

... in reprodukcije mladinskega slikarstva

V francoskem in angleškem jeziku je UNESCO izdala tudi publikacijo z naslovom »Umetnost in vzgoja«, ki vsebuje okoli 50 reprodukcij mladinskih odnosno otroških risb. Knjiga vsebuje poleg teh reprodukcij, pri katerih so zastopani otroci iz vseh delov sveta, še vrsto člankov o vlogi umetnosti pri vzgoji kakor tudi o pouku umetnosti.

NOVE KNJIGE

JUGOSLAVIJA

V abesinskih džunglah, Zdenko Štambuk (Založba Obzorja v Mariboru, ilustr., br., 132 str.)

V zbirki »Knjiga za vsakogar« je kot osmi zvezek izšel Štambukov opis Abesinije in zlasti njenih divjih in veliki meri le površno raziskanih predelov, v katere beli osvajalci nasilno prinašajo svojo »kulturo« in »civilizacijo«, s katero pa domačinov-črncev nikakor ne osrečujejo, marveč jih le izrabljajo v svoje osvajaalne interese. Po obsegu sicer majhna knjižica nam s svojo pestro vsebino prikazuje v besedi in sliki razmeroma veliko bogastvo, ko nas spoznava s »črnim kontinentom«, s tajinstveno Afriko, polno nenavadnih čudes.

Na »sprehodu po džungli« srečavamo leva, slona, nosoroga in marsikatero drugega prebivalca afriškega pragozda, spoznavamo njih življenje in navade, spoznavamo pa tudi prijatelje in sovražnike, tako pri živalih in enako pri ljudeh. V majhnem mestecu, po naših pojmih le bolj vasi podobnem, se ustavimo v mali grški trgovini, kjer lahko okusimo kruh indjera in pijačo tedaj ter se tako še bolj približamo življenjskim razmeram domačina — »divjaka«, s katerim divjaško ravna »kultur-

ni« Evropejec, meneč: »Nič ne de, saj je črnci!«

Knjižica ne vsebuje suhoparnega nizanja znanstvene tematike, marveč je zanimivo podan potopis, ki ga bo lahko dojel vsakdo, ki želi spoznati kraje in ljudi — v abesinskih džunglah.

Kletarstvo v gostinstvu, ing. Ivo Zupanič (»Kmečka knjiga« v Ljubljani, 136 str., ilustr., br.)

Knjiga, razdeljena v dva dela, prinaša v prvem temelje vinogradništva ter nato prehaja na opis vinske trte in posameznih sort za različne vrste vina. Obširno so obdelana navodila za razmnoževanje in vzgojo vinske trte, za cepljenje, kakor tudi za spoznavanje in zatiranje njenih boleznih in škodljivcev. V drugem delu pa pisec obravnava trgatve in predelavo grozdja ter ravnanje z vinom v kleti. Tudi boleznim in napakam vina je posvečeno posebno poglavje, medtem ko za zaključek govori še o vinski poskušnji, o izbiri in točenju vina ter o vinskih tipih v Sloveniji.

Poleg tekstnih ilustracij prinaša knjiga tudi številne krajevne slike iz najbolj znanih slovenskih vinorodnih krajev ter tako prikazuje lep del slovenske zemlje, daleč preko njenih meja znane po dobrih vinih.

Svet se zanima za jugoslovansko umetnost in kulturo

Zadnje mesece je vedno pogosteje slišati o razstavah jugoslovanskih umetnikov v raznih predelih sveta, prav tako v neštetih državah in jezikih objavljajo jugoslovanska književna dela in uprizarjajo odrska dela jugoslovanskih dramaturgov.

Tako bodo na primer jugoslovanski slikarji-grafiki letos sodelovali na več pomembnih razstavah v tujini. Na letošnji mednarodni razstavi v Benetkah bodo Jugoslavi predstavliali najvidnejši grafiki z okoli 150 deli, medtem ko bodo imeli na razstavi v Cincinattiju v Ameriki razstavljeni svoja dela trije Slovenci: Riko Debenjak, Miha Maleš in France Mihelič. Prav tako v Ameriki bodo letoš-

njo jesen razstavliali jugoslovanski slikarji Milan Konjovič, Krsto Hegedušič, France Mehilec in Nikola Martinovski. Razen tega bo več jugoslovanskih grafikov sodelovalo na mednarodni razstavi risb in grafike v Argonu v Švici.

Neka pariška založba bo v teh dneh dala na francoski knjižni trg »Travniško kroniko« Iva Andriča, za katero je napisal predgovor znani francoski kulturni delavec Claude Aveline.

V Belgiji so posneli za televizijo tudi razstavo jugoslovanskega srednjeveškega zidnega slikarstva (fresk), ki jo bodo iz Belgije prepeljali v Švico.

Dr. Mirko Rupel:

23

SLOVENSKI JEZIK

IV. sklanjatev: samostalniki srednjega spola

Samostalniki srednjega spola imajo poudarek na osnovi (*mesto*), premični poudarek (*mesó*) ali poudarek na obrazilu (*dnò*).

1. Poudarek na osnovi imajo naslednji samostalniki: *mésto*, *brezje*, *cvetje*, *delo*, *gnezdo*, *grozdje*, *jutro*, *leto*, *platno*, *sonce*, *vino*, *zelje*, *zdravje žito*; *kámenje*, *kládivo*, *zélišče*, *známenje*; *črnílo*, *darílo*, *dvoríšče*, *kolenó*, *kopíto*, *mravljíšče*, *nadstropje*, *železo*, *siromáštvo*.

Zgled za sklanjatev je *mésto*:

	Ednina	Dvojina	Množina
1.	mésto	mésti	mésta
2.	mésta	mést	mést
3.	méstu	méstoma	méstom
4.	mésto	mésti	mésta
5.	pri méstu	méstih	méstih
6.	z méstom	méstoma	mésti

Nekateri samostalniki s širokim *é* in *ó* v osnovi dobe v vsej množini ozki *é* in *ó*: *rébro* — mn. *rébra*, *pléce* — mn. *pléca*, *méca*, *stégo* — mn. *stégna* in *stégna*, *ókno* — mn. *ókna* in *ókna*, *kóla*.

2. Premični poudarek imajo: *poljé*, *blagó*, *mesó*, *morjé*, *nebo*, *prosó*, *senó*, *srce*, *srebro*, *testó*, *zlató*. Poudarek je premičen samo v ednini, medtem ko je v dvojini in množini na osnovi.

Ednina

1. mesó, poljé
2. mesa, poljá
3. mésu, pólju — srébru, prósu
4. mesó, poljé
5. pri mésu, pólju — srébru, prósu
6. z mesom, póljem

Samostalnika *poljé* in *morjé* smemo tudi v ednini sklanjati s poudarkom na osnovi: *pólje*, *pólja*, *pólju* itd.

Predlog često potegne premični poudarek: *morjé* — na *mórije*, *srce* — na *síce*, *nebo* — z *néba*.

3. Poudarek na obrazilu imajo: *dnò*, *drva*, *tlà*, *sencè suknò*, *zlò*, *žeknò*; naslednji samostalniki pa imajo poudarek na obrazilu ali na osnovi: *cvetjé* in *cvétje*, *moštvo* (možatost, moškost) in *móštvo* (posadka, skupina ljudi), *sadjé* in *sádje*, *snopjé* in *snópje*, *vpijé* in *vpije*, *žganjé* in *žgánje*, *žrtjé* in *žrtje*.

Zgled za sklanjatev je *dnò* (*tlà*, *drva*):

	Ednina	Množina
1.	dnò	tlà drvà
2.	dnà	tàl dřv
3.	dnù	tlòm drvòm
4.	dnò	tlà drvà
5.	pri dnù	tléh drvéh
6.	z dnòm	tlí (tlémi) drvmí

Posebnosti. Za soglasniki *c*, *č*, *š*, *ž*, *j* prehaja o v obrazilih v *e*: *mesto* — *polje*, *z mestom* — *s srcem*, *mestoma* — *dvoríščema*, *mestom* — *pléčem*.

V množinskem rodilniku se je zaradi lažjega izgovora

vrnil v zadnjem zlogu polglasnik: *debló* — *debel* (namesto *debl*), *pisem*, *veder*, *kraljestev*. Polglasnik pred *j* je dal *i*: *morje* — *morij*, *poslopje* — *poslopij*, *obzidje* — *obzidij*.

Nekatero osnove srednjega spola se pri sklanjanju podaljšajo za *-en*, *-es*, *-et*:

-en: *im-é*, *im-én-a*; *ráme*, *séme*, *sléme*, *téme*, *vréme* itd.
-es: *drev-ó*, *drev-és-a*; *črevó*, *koló*, *nebo*, *peró*, *slovó*, *teló* itd.

-et: *dekl-è*, *dekl-ét-a*; *déte*, *jágnje*, *ščenè*, *téle*, *živínce* itd.

Samostalnik *okó* ima v množini tri oblike: *oči* (v pravem pomenu), *óka* in *očésa* (v prenesenem pomenu); oblika *oči* je ženskega spola in se sklanja po II. sklanjativu (*kostí*). Zgledi: *neka* mi je padlo v oko; *oči* ga bolijo; *trta* je poglala očesa; *rakova oka* so kamenčki.

Samostalnik *koló* ima v množini *kolésa* (v pravem pomenu) in *kóla* (v pomenu: voz): *kolésa* na vozu so se strla; *kola* so v kolnici.

Nekateri samostalniki, ki se rabijo samo v množini, se dostikrat napak sklanjajo; pomni, da gredo natanko po zgledu *mesto* ali *polje*. To so:

jetra, *jeter*, *jetrom*, *jetra*, pri *jetrih*, *z jetri*; *usta*, *ust*, *ustom* (ne: *ustam*), *usta*, pri *ustih*, *z ust* (ne: *ustmi*);

vrata, *vrat*, *vratom*, *vrata*, pri *vratih*, *z vrati* (ne: *z vratmi*);

pljuča, *pljuč*, *pljučem* (ne: *pljučam*), *pljuča*, pri *pljučih*, *s pljuči*.

Samostalnik *sencè* se sklanja v množini: *sencà*, *senèc* (*sènc*), *sencém*, *sencà*, pri *sencéh* (*-ih*), *s sencí*. (Se nadaljuje)

KOLEDAR

Petek, 14. maj: Bonifacij
Sobota, 15. maj: Zofija
Nedelja, 16. maj: Janez Nep.
Ponedeljek, 17. maj: Bruno
Torek, 18. maj: Erik
Sreda, 19. maj: Peter Cel.
Četrtek, 20. maj: Bernard. S.

SPOMINSKI DNEVI

14. 5. 1940 Kapitulacija Nizozemske. Kraljica Wilhelmina zbežala v Anglijo — 1948 V Tel Avivu v Palestini razglašena ustanovitve neodvisne židovske države „Izrael“.
15. 5. 1942 Izšel odlok IO OF o vzpostavitvi ljudske oblasti na slovenskem osvobojenem ozemlju.
16. 5. 1849 Karel Marx izgnan iz Nemčije in se je preselil v Pariz, pozneje pa v London, kjer je bival do smrti.
17. 5. 1478 Večji upor slovenskih kmetov na Koroškem.
18. 5. 1861 Rojen slikar Ferdo Fescl.
19. 5. 1869 Rojen v Kamniku pesnik in dramatik Anton Medved.
20. 5. 1516 Umrli znameniti pomorščak Kristof Kolumb, ki je 1442 odkril Ameriko — 1851 Umrli v Zagrebu ilirski pesnik Stanko Vraz.

Gospodarske novice z Vrhov

Ozimine so pri nas dobro prezimile in vladajoči minuli dolgotrajni mraz je verjetno ozimam več koristil kot pa škodoval. Lani je mestoma mraz v maju oparil klasje rži, letos pa aprilski mraz zadrževal razvoj. Jaremu žitu je vendar precej škodoval. Travniki so precej trpeli, še huje lucerna in nokota. Detelja je močno zaostala v razvoju. Precej umorjena je tudi pesja trava.

Sadne letine je uničila slana že dve leti zaporedoma in smo pričakovali, da je sadno drevje lansko leto tem več zastavilo sadnega brstja. Doživeli smo ravno nasprotno dejstvo. Jabolka večinoma ne bodo cvetela. Samo nekaj sort bo cvetelo in tudi od teh ne vsa drevesa. Pravega pregleda še nimamo. Neki sadjar je opazil cvetno popje samo na drevesih: Beličnik, Šarlamovski, Jonatan, Boskopski kosmač, Veliki prunar (Karbička); na drugih sortah menda nič. Od hrušk bodo cvetele le koroške moštнице (Speckbirne) in tudi te samo malo in le gotova drevesa. Češnje so v polnem cvetju, češplje kažejo nekačo srednje, ali pičlo srednje. Vzrok, da lani sadno drevje ni zastavilo cvetnega popja pripisujemo lanskim moči. Opazili smo že lani, da rodno sadno drevje ni rastlo, listje je bilo močno napadeno po škrlupu (krastavosti) in drevesa so bila zaradi tega oslabela. Glivične bolezni na sadju bi gotovo zelo omejili, če bi izvršili lani vsaj predcvetno škropljenje proti glivičnim boleznim. Škropilnico imamo. Naknadno smo opazili, da je cvetno popje ozeblo. Na jabolkah deloma že odpada, deloma se še drži drevesa.

Poplave so povzročile precejšnjo škodo tudi na Koroškem

Po več dni trajajočem deževju je zlasti proti koncu zadnjega tedna prišlo tudi na Koroškem do večjih poplav, ki so v številnih krajih prekinile promet in deloma ogrožale razne stanovanjske in druge zgradbe. Prej so prihajala poročila o poplavah predvsem iz Nižje Avstrije, kjer so nekatere reke prestopile bregove in poplavile ceste in polja. Ponekod so morali preseliti posamezne prebivalce hiš, ki jih je voda ogrožala vsled stalnega naraščanja. V več krajih so morale biti požarne brambe v stalni pripravljenosti, da bi po potrebi stopile v akcijo proti naraščajočim vodam. Tudi na Štajerskem — posebno v južnih predelih — so povzročile narasle vode občutno škodo.

Zadnji teden, ko je nevarnost poplav v ostalih prej ogroženih zveznih deželah že nekoliko upadla, pa je bila na vrsti Koroška. Kakor prej na Štajerskem, tako so bili tokrat tudi pri nas v prvi vrsti prizadeti južni kraji in so najbolj vznemirljive vesti o posledicah naraščajoče vode prihajale zlasti iz Podjune in Labudske doline. Medtem ko so iz zgornjih predelov dežele poročali samo o poedinih manjših poplavah — tako je na primer hudournik Borovnica v bližini Bač ob Baškem jezeru preplaval del ceste in povzročil trenutno prekinitev prometa —, ki v bistvu niso napravile večje škode, pa so bile vesti iz spodnje Koroške le precej bolj resne in se je le deistvo, da je močnejše deževje prenehalo s koncem tedna, zahvaliti, da tudi tukaj ni prišlo do bolj usod-

Po naši zemlji

Majski ples v Brdeh

Kdo iz kotmirške okolice ne pozna gostilne »Žnidar« v Brdeh? Mislim, da vsakdo, saj je to že stara in znana gostilna ter tudi edina, ki obstoji v tem naselju. Dasi niso Brde ravno najmikavnejša izletniška točka, se človek vendar rad povzpne tja gor med prijazne in vesele Brdčane. Tako smo jih obiskali tudi na dan, katerega praznuje sve delovno ljudstvo. Pri »Žnidarju« se je že v popoldanskih urah pričela živahna družabna prireditve, katero sta pozivili dobra in pridna godba ter brhka postrežba. Čeprav smo prišli tudi iz mesta, smo se kar kmalu znašli v prijetni družbi domačinov, ki so kljub obilnemu delu že kmalu začeli prihajati, da skupno z nami praznujejo ta veliki dan. Zadonela je narodna in vmes

Sp. Obirsko pri Železni Kapli

Minulo soboto smo se na pokopališču v Železni Kapli poslovili od Simona Strožeka, prejšnji četrtek preminulega starega očeta in preužitkarja na p. d. Strožekovi domačiji v Spodnji Obirski.

Letos jeseni bi bil dopolnil 94 let. Bil je prava grča naših gorskih krajev, vedno zdrav in delaven, le sluh in noge so mu zadnja leta odpovedale. Vse življenje se je izogibal gostilne, ljubil je naravo, svoj prosti čas pa je kaj rad preživljal v gozdu z lovsko puško na rami. Vsej okolici je bil vedno dober, miroljuben in priljubljen sosed, z nikomur ni imel razprtij, le z nekdanjim grajskim jagrom Urbasom se je sprl.

Do zadnjega je z zanimanjem spremljal delo in dogajanje na domačiji. Ker pa se zaradi izgube sluha niso mogli drugače zgovoriti, sta mu hčerka Elči in zet Jozi, ki gospodarita na kmetiji, na tablo pisala vse, kar ga je zanimalo. Slovenska tiskana beseda pa mu je vse do visoke starosti odpirala razglede v dogajanja doma in po širnem svetu.

Tudi v najtežjem času sta pokojni in vsa Strožekova družina izpričala svojo trdnost in narodno zavednost. Partizani

tudi partizanska pesem. Vse vprek se je prepevala naša lepa pesem in ni ga bilo gosta, ki ne bi pomagal. Vmes pa smo se tudi pridno »sukali« na plesišču. Vladalo je res veselo in živahno razpoloženje in smo se šele po polnoči začeli razhajati. Marsikateri mladenič ali mladenka pa bo ohranil ta dan v najlepšem spominu, kajti prepričan sem, da je gotovo eden ali drugi zgubil tudi svoje srce v Brdeh, kjer so dekleta sicer bolj redka, vendar pa brhka in prijazna. O tem bi seveda lažje govoril kateri izmed prizadetih. Na vsak način pa moram priznati, da so si Brdčani osvojili srca nas vseh in želimo, da bi se še lahko večkrat z njimi skupno poveseleli in pozabavali. Upamo, da so tudi oni tega mnenja in gojijo iste želje.

so imeli pri njih vedno gostoljubno streho in pomoč v stiski. Marsikatero za gibanje in življenje naših partizanskih borcev važno sporočilo je posredovala po kurirskih poteh in zvezah tudi ta družina ter s tem dokazala svojo neustrašenost v težki borbi proti krivici in nasilju.

Ob slovesu od pokojnega Strožekovega starega očeta izrekamo svojcem in sorodnikom iskreno sožalje.

Škocijan

Ta teden, v torek popoldne, smo doživeli pri nas prvo letošnjo nevihto z bliskom in gromom. Za Starožove v Zgornjih Zamanjah je imela nevihta hude posledice. Strela je udarila v njihov skedenj ter vžgala tam spravljeno seno in slamo. Domači so v naglici še rešili živino in gospodarske stroje, požarne brambe iz Pečarije, Sinče vasi, Dobrle vasi in Velikovca pa so z zložitvijo cevi do več

Naše planinsko društvo je delavno

Mlodo Slovensko planinsko društvo v Celovcu, ki je bilo ustanovljeno šele lani, si mnogo prizadeva, da bi pritegnilo ne le v svoje članstvo ampak predvsem k planinskemu udejstvovanju čimveč naših ljudi, da bi v njih vzbudilo tisti nagon, ki leto in zimo žene prijatelje narave ven iz vsakdanjega trudapolnega življenja v oddih in počitek, na najlepše točke naše zemlje, v naše planine.

Ni lahko to delo, kajti planinska misel, nekdanj tako živahna med našim ljudstvom, je med dvema svetovnima vojnama precej zamrla. Treba je znova navdušiti mladino za lepote narave, ki najbolj pridejo do izraza prav v gorah. Naša mla-

sto metrov oddaljenega potoka preprečile nadaljnje širjenje požara, ki je resno ogrožal tudi poslopja v sosesčini. Po dosedanji oceni je požar povzročil prizadetim okrog 80.000 šilingov škode.

Minuli teden je pogorelo gospodarsko poslopje posestnika Karla Petelna v Štreknici vasi. S poslopjem vred so zgoreli tudi vsi stroji in gospodarsko orodje ter večje zaloge slame. Požarnim brambam iz Pečarije, Sinče vasi in Velikovca, ki so prihitele na pomoč, je uspelo omejiti požar, da ni zajel še stanovanjskega poslopja.

Celovec

Na Vrbskem jezeru se je preteklo soboto spet začel ladijski promet. Zaenkrat vozi parnik samo dvakrat dnevno in sicer ob 9.00 in 14.00 uri od pristajališča Celovec-jezero, iz Vrbe pa ob 10.55 in ob 16.55 uri. Pozneje bodo vozile ladje v obe smeri večkrat na dan. Domačini iz okoliških občin se lahko poslužijo običajnih vozniških olajšav na podlagi izkaznic, ki jih izdajajo v pisarni prometnih uradov v Celovcu, Sternallee.

V zapadnem delu Celovca, v tako imenovani Kanaltalersiedlung pri Otočah bodo letos julija začeli graditi veliko moderno ljudsko šolo, ki bo imela 20 razredov ter v posebnem traktu sodobno urejeno telovadnico. Računajo, da bo zgradba v surovem stanju že letos pod streho in da bodo šole lahko izročili svojemu namenu v začetku šolskega leta 1955/56. Stroški za gradnjo šole bodo preseglji šest milijonov šilingov. S postavitvijo te šole in skorajšnjo dograditvijo nove ljudske šole v Št. Rupertu bodo v veliki meri omiljene dosedanje tesne razmere na področju šolskih prostorov v Celovcu.

POZOR! Nova telefonska številka

Po novi ureditvi telefonskega prometa v Celovcu je Slovenska prosvetna zveza dobila novo telefonsko številko **56-24**

Po novi številki so dosegljive tudi DFDL, uredništvo in uprava Slovenskega vestnika in ostale naše organizacije.

nih posledic, ki bi bile ob nadaljnjem nenaravno močnem naraščanju vodnih mas verjetno neizogibne.

Poleg Labudske doline, katero so poplave prizadele skoraj v celoti, so bili tokrat najbolj ogroženi kraji okoli Železne Kaple in Pliberka. Potoki kakor Remšnik, Lobnik, Bela, Lepena, Obirska in drugi, ki ob lepem vremenu s svojim mirnim tokom ženejo neštete žage in so prijetno bivališče množicam različnih večjih in manjših rib, so zdaj ogrožajoče narasli in na številnih mestih preplavili bregove ter se razlili po cestah in poteh. Cesta v Lepeno je bila preplavljena na petih krajih in je bil promet vsled težjih poškodb časovno prekinjen. Prav tako je bila nekoliko časa prekinjena zveza z Belo, medtem ko je cesta na Obirsko kar na devetih mestih pokrivala voda. Vsled poplav je bil ukinjen promet tudi na deželni cesti med Obirsko in Kortami, na severu pa sta jugovzhodno od Grebinja prestopila bregove Golovica in Kneža, ki sta preplavili travnike in njive ter onemogočili promet na cesti. Na Obirskem je bila ogrožena predvsem Rigelnikova kajža, ki jo je obdajala voda, ki je vdrla v spodnje prostore in je bil tudi sadovnjak popolnoma zasut s blatom. Lobnik je prav tako postal deroč hudournik in je izpodkopal več mostov, zemeljski plaz pa je povzročil, da so bili v reberski papirnici dalj časa brez električnega toka.

V še večji meri so prestopile bregove

tudi vode okoli Pliberka, predvsem Bistrica in Libuški potok. Zgornje in spodnje Libuče so bile delno poplavljeni in cesta, ki pelje iz Libuče v Mežiško dolino, je bila na več krajih pod vodo. Razen ceste je voda pokrila tudi večje površine njiv in travnikov. Precej močno prizadeto je bilo mesto Pliberk, kjer sta Bistrica in Libuški potok ob stekališču razlila svoje vodne mase po cestah in obrežjih. Cesto, ki veže Pliberk z Guštanjom, je voda preplavila v dolžini kakih 30 metrov in tudi kolodvorska cesta je bila 60 cm pod vodo. Na pliberškem področju je voda povzročila precejšnjo škodo na njivah in travnikih in računajo, da je bilo poplavljenih skoraj 300 ha njivske površine. V mestu samem pa so morali izprazniti tudi nekaj stanovanj, ker je bilo pričakovati, da bo voda vdrla v nekatera poslopja.

Nekoliko preplaha je povzročila tudi Suha pri Goselni vasi, kjer je poplavila nekaj travnikov. Vaščani in požarna bramba so v zasilnimi jezovi obvarovali vas in okolico pred težjimi posledicami.

Na ljubeljski cesti je več kubičnih metrov velika skala delno zaprla cesto in je bil promet precej oviran.

Delno izboljšanje vremena začetkom tega tedna poživilje upanje, da se v naprej ne bo treba bati nadaljnjih in morda še težjih posledic naraščajoče vode. Pa saj je lepo vreme nujno potrebno tudi za zadovoljiv razvoj pomladanskih posevkov in sadja.

dina se je klicu našega mladega društva tudi že odzvala, če si poleg drugega našega dela predočimo le še enkrat lanski izlet na proslavo 60. obletnice obstoja slovenskega planinstva v Vratih pod Triglavom. Skoraj polovica vseh članov se je tega izleta udeležila in to je brez dvoma bil prvi naš večji uspeh.

Ne tako množični, ampak kljub temu lep uspeh lahko beležimo sedaj, ko sta dva naša zastopnika odlično odrezala pri »Zlatorogovem veleslalomu« prav tako v Vratih pod Triglavom. Planinsko društvo Dovje-Mojstrana nam je poslalo povabilo na to zimsko planinsko prireditev in sta se je udeležila znana smučarja Hanzi Incko iz Št. Janža in Hanzi Schmied z Bistrice v Rožu. Poleg njiju se je »Zlatorogovega veleslaloma«, ki je bil izveden v okviru smuka za »Bukov pokal« udeležilo še več avstrijskih smučarjev-planincev iz Beljaka. V zelo ostri konkurenci — saj je bila na startu tudi jugoslovanska smučarska elita — sta se naša dva tekmovalca med 68 udeleženci uvrstila na 19. in 22. mesto, torej nad povprečjem. Izmed osmih Avstrijcev, samih dobrih smučarjev, je bil le še eden boljši od njiju, ki je zasedel 10. mesto, tako da sta postala drugi in tretji od tekmovalcev-gostov.

Vsa navdušena sta se vrnila, kakor pripoveduje Hanzi Incko, saj sta bila s strani prirediteljev kar najlepše sprejeta kot zastopnika zamejskega slovenskega planinskega društva.

Za letošnjo poletno sezono je društveni odbor na svoji zadnji seji predvidel v svojem delovnem načrtu poleg vse druge podrobne planinske aktivnosti zlasti dva izleta v drugi polovici poletja, in sicer izlet na Triglav ter izlet na Veliki Klek (Grossglockner). Ta dva izleta naj bosta do neke mere simbolična za našo dejavnost, saj je Triglav ponos slovenskih gor, Veliki Klek pa »strela« Avstrije, države v kateri živimo. Slovenski planinci, člani našega društva pač hočemo pokazati oboje: ljubezen do naših slovenskih planin in gora pa tudi ljubezen do prav tako naših gor in planin tu v Avstriji. Člane in prijatelje našega Slovenskega planinskega društva že danes pozivamo, naj se s kratkim dopisom na naše društvo čimprej javi, kdor se hoče naših predvidenih izletov udeležiti.

Nacek si kupuje očala

Nacek je hodil pridno v šolo. Pet let v prvi razred. Potem pa je učitelj zbežal iz Žabje vasi, ker so bili Žabljeni pametnejši od njega. Ni imel učitelj več kaj iskati v Žabji vasi.

Nacek je vedel vse. Je znal pokazati Bahirovemu Tuneku jezik. In vedel je tudi vzdražiti pse in jo znal hitro nato po-

prodajali toto reč. Stopi v trgovino, pozdravi dober dan, in da bi bil bolj moški pusti kapo kar na glavi. Tako delajo možje v Žabji vasi, učitelj pa naj se odkriva, kot se hoče! Pa brž reče za očala. Prinesejo mu jih kar na klobuke. Nacek jih je pridno natikal na nos, toda niti ene mu niso pogodu. Kadarkoli pogleda v knjigo, plešejo črke pred njim prav tako neumno kakor v šoli.

»Tak, prinesite mi očala, da bom z njimi znal čitati,« je nejevoljno zahteval Nacek. Prinesli so mu jih še dva žepa. In zopet je izbiral in izbiral, pa zaman.

Kako so se nehvaležni sinovi ujeli v past

Neki bogat stariček je mislil, da bo kmalu umrl, zato je poslal po svoje sinove in razdelil mednje svoje imetje. Toda potem je ostal še dolga leta živ in ta leta je preživljal nadvse bedno. Poleg betežne starosti je moral prenašati še zmerjanje in brezsrčnost svojih sinov.

Prej so ti nehvaležni sinovi tekmovali med seboj, kdo se bo očetu najbolj prikupil, ker so upali, da jim bo več zapustil. Zdaj pa, ko so dediščino že dobili, jih ni več brigalo, kdaj bo umrl. Kaj še! Čimprej, tem bolje, saj jim je bil le v nadlego. Vrhu tega pa so dali starcu vedeti, kako mislijo.

Nekega dne je stariček srečal prijatelja in mu potožil o svojih težavah. Prijatelj je z njim sočustvoval in mu obljubil, da bo stvar premislil, čez nekaj časa pa se bo oglasil in mu svetoval, kaj naj stori.

Tako je tudi storil. Čez nekaj dni je stariček obiskal in postavil predenj štiri vreče, polne kamenja in peska.

»Poglej, prijatelj,« mu je rekel. »Tvoji sinovi bodo zvedeli, da sem bil danes pri tebi, in bodo poizvedovali, zakaj. Reci jim, da sem prišel poravnati star dolg in da si zdaj za več tisoč rupij bogatejši, kot si mislil. Te vreče pa hrani sam in za nobeno ceno ne dovoli, da bi prišle v roke sinovom, dokler boš še živ. Prav kmalu bodo ravnali s teboj čisto drugače. Pozdravljen! Kmalu te bom zopet obiskal, da bom videl, kako ti gre!«

Ko je mladeničem prišel na uho glas o

Ali že veste, da...

...dobimo pri izhlapevanju enega litra vode 1700 litrov vodne pare, seveda pri normalnem zračnem pritisku in pri temperaturi vrenja vode. To povečanje prostornine nastane zaradi tega, ker so razdalje med molekulami v plinastem stanju veliko večje, kot pa v tekočem.

»Take, sem rekel, da bom znal z njimi čitati,« je zopet vzrotil Nacek.

»Kako misliš to, Nacek,« ga je vprašal očalar, »mar znaš sploh čitati?«

Nacek ga je debelo pogledal: »Znaš čitati! Hm, če bi znal brati, potem sploh ne bi kupoval očal. Kaj bi mi bile?«

Gromko se je zasmejal očalar in rekel, da prodajajo taka očala le v Žabji vasi. In se je smejal še dalje.

Nacek pa mu je pokazal jezik in zbežal. In Nacek še do danes ni dognal učestnosti o iju in uju. Kar vprašajte ga, pa boste videli.

novem bogastvu, so postali do očeta pazljivejši in prijaznejši kot kdaj koli. Taki so ostali do starčeve smrti. Potem so vreče lakomno odprli, v njih pa našli le pesek in kamenje! (Indijska pravljica)

NAGRADNA KRIŽANKA

Od leve na desno: 1. predlog, 3. naša ožja domovina, 9. nada, 11. slovenska pokrajina ob Jadranskem morju, 13. sprehajališče (tujka), 14. znan vinorodni kraj, 18. sadež, 19. stran neba, 20. osebni zaimek (množina), 21. ovitek, 23. žensko ime, 24. utežna mera, 26. struja, 27. mestna utrdba, 28. japonski kovanec, 29. kratica za starejši, 30. odpadki pri varjenju železa, 33. naše glavno mesto, 36. mesto ob Jadranskem morju, 39. žensko ime, 40. z visoke točke posneta slika pokrajine, 41. mesto na Koroškem, 43. površinska mera, 44. koroška dolina, 45. izhlapela voda.

Od zgoraj navzdol: 1. dolina na Koroškem, 2. igralna karta, 4. zlato v francoščini, 5. starorimsko božanstvo, 6. osem dni (množina), 7. drug izraz za Koroško, 8. površinska mera, 9. kratica za Združene države Amerike, 10. del Koroške, 12. žalost, 13. obžalovanje, 15. mesec, 16. kazalni zaimek, 17. kazalni zaimek, 18. povratno-svojni zaimek, 22. rjavorumen barva, 24. kradljivec, 25. palica brez začetka in konca, 27. ameriška tajna policija, 29. narodno žensko ime, 31. niso pridni, 32. koroška reka, 34. arabski knez, 35. znamka avtomobilov, 36. čreda, 37. določena pot, 38. ži-

REŠITEV PRVOMAJSKE NAGRADNE KRIŽANKE

Vodoravno: 1. 20. 33. Živel prvi maj, praznik delovnega ljudstva, 11. en, 13. pero, 14. rana, 15. Tine, 16. seka, 17. ar, 18. sen, 24. ma, 25. noi, 26. ja, 28. oko, 29. ujet, 31. obe.

Navpično: 1. žep, 2. in, 3. epi, 4. Lenin, 5. pre, 6. ro, 7. Irene, 8. mak, 9. Ana, 10. ja, 15. tram, 16. sed, 17. ar, 18. skok, 19. Eva, 20. pijan, 21. zarja, 22. in, 23. laket, 27. sel, 28. obs., 29. ug, 30. tj., 31. od, 32. da.

POSETNICA

Od enega izmed rednih reševalcev naših nagradnih križank smo prejeli tudi naslednjo „posetnico“:

Janko P a j a c
tesar
D O L

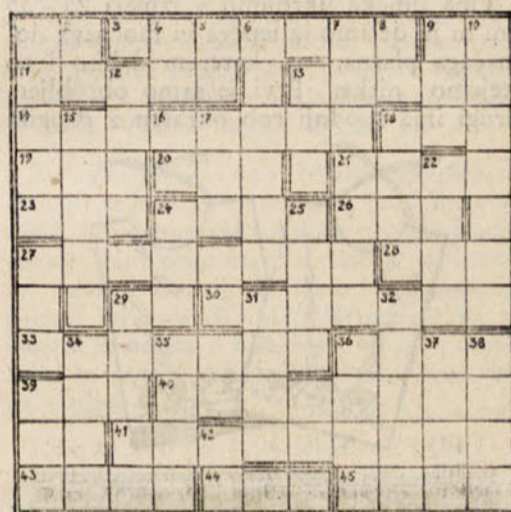
Ta mož odide vsako jesen v mesto. Kakšen poklic ima tam? *

Morda vas bo zanimala tudi ta vrsta ugank. Zelo bi nas veselilo, če bi s strani čitateljev in predusem reševalcev ugank prejeli nadaljnje predloge za izpopolnitev našega ugankarskega kotička. Dobrodošle so nam tudi vsakovrstne uganke in bomo najbolje pošiljke prav radi tudi primerno nagradili.

UGANKA

Čuj me Mihec, Tinček, Janko
tole ti povem uganko,
reši jo, če si kaj tič
in povej mi, kaj je nič!

Nič je ohrabljen žoga

valska „roka“, 39. časovna doba, 42. okrajšava za lastnoročno.

Tudi tokrat bodo izžrebani trije reševalci, ki prejmejo lepe knjižne nagrade. Rešitve je treba poslati najkasneje do 25. maja na naslov uredništva.

ZA NAGRADE SO BILI IZZREBANI:

Tokrat so bili izmed številnih reševalcev, ki so poslali pravilne rešitve, izžrebani naslednji trije:

Hafner Edit, Sine, pošta Bistrica; Pisjak Pavl, Radiše in Pranhart Olvida, Pristava, pošta Črna pri Prevaljah.

Medtem ko bo Pranhart Olvida prejela nagrado po pošti, prosimo ostala dva, da se ob priložnosti zglasita v uredništvu in nagradi osebo dvigneta.

Anton Ingolič:

Žeja

Prijetno mu je bilo zaradi sonca, okopanega vinograda, cvetočih marelic in otrok, ki so bili zbrani okoli njega.

Ob nedeljah je že od nekdanj rad posedal vrh vinograda. Sprva ga je zanimala — kot zdaj Tončka — gospodarjeva zidnica, pozneje mu je uhajal pogled — kot Pepeku — v dolino, klicalo ga je mesto. Upal je, da bo odšel kam v svet in se mu ne bo treba ubijati v strmem vinogradu, a nikamor ni šel. Ostal je tu, kakor je ostal sin Nac, kakor bo ostal vnuk Lojz in kakor bodo ostali vsi Trčki.

»Kakšno bo le letos vino?« je vprašal Lojz nenadoma.

»V božjih rokah je še in nekaj tudi v naših.«

Lojz je molče prikimal, Franček in Micka pa sta se dvignila; deček je dejal, da mora h kravi, deklica, da gre krmit prašiča. Nista še bila spodaj pri koči, ko je sëm od Pohorja votlo zabobnelo.

»Grmi!« je zaklical Tonček in kot kamen padel na travo. Tudi Hanika se je spustila na zemljo in se začela valjati, da bi imela srečo pri gobah.

Ko sta ded in vnuk začela govoriti o vinu, se je stari viničar domislil, kako dober je traminec tam iz spodnjega dela, kakšen je burgundec na južni strani in laški rizling nad spodnjo viničarijo. Toliko je poskusil vsako vrsto, da jo pozna. Še nikoli ni bil pijan od vina iz obsežnega vinograda, ki ga je zasadil od prve do zadnje trte in bi lahko povedal za vsako trto posebej, kdaj jo je vsadil in kako je obrodila to, kako drugo leto. Prav za prav je okusil Koresovo vino samo po velikih pojedinah, ko je pomagal pomivati kozarce in steklenice in je smel popiti, kar so gostje pustili. Toda še nikoli se ni zgodilo, da bi bil dobil zelenko ali dve žlahnega vina in bi mu rekel pokojni Kores ali bi ga poklicala Koreska, rekoč: »Ná, Trčko, tu ga imaš, da boš videl, kakšnega si pripravil! Dobro si zrigolal, globoko sadil, skrbno obrezal trto, vestno jo okopal, pazljivo zvezal in ob času poskropil. Pij in napij se ga!« Ne, to se še ni zgodilo in se gotovo ne bo.

Oblaki, ki so naglo prihajali sëm od Pohorja, so zakrili sonce. Postal je hladno. Hanika in Tonček sta se privarila spodaj do koč.

Starega Trčka, ki mu je bilo malo prej toplo, je začelo mraziti. Vendar se ni dvignil. V grlu ga je čedalje bolj žgalo. Živo se je domislil, kako so leto za letom nalagali velike sode mošta, kako jih je vselej smel spremljati samo do vasi, od

koder se je vračal sëm gori sam, da bi čuval obrani vinograd in klet, v kateri je ostalo le nekaj jabolčnika in sodček vina za goste. Kolikokrat si je že želel, da bi se napil vina iz gospodove kleti, potem pa obležal pod vinogradom!

Postal mu je grenko.

»Dedek, dež bo,« ga je opomnil Lojz. »Morali boste v koč.«

Vstal je, da bi odšel z njim.

»Ne bo sile, pred nočjo ga ne bo. Skoraj mesec dni sem ležal v kamri, dobro mi dé. Pojdi, bom že prišel!«

Lojz se je spustil po sadovnjaku navzdol, da bi mimogrede pogledal, kako bodo cvele češnje in slive. Trčko je ostal sam na klopi. S trudnimi očmi se je oziral po vinogradu. Še okopan ni ves, mu je šlo počasi skozi misli, kdaj bo ozelenel, kdaj se bodo izza nežnih listov pokazali grozdi in kdaj se bo ves razkošatil v bujnem zelenju in bodo grozdki zrastle v grozde z debelimi jagodami, polnimi sladkega soka? Kmalu potem bo v stiskalnici pokalo, mošt se bo s šumom razlil po krnici in tekel v klet. Tiste dni bo v zaklenjeni kleti šumelo in vse naokoli bo opojno dišalo po moštu. Toda kmalu bodo prišli z vozovi in odpeljali mošt. Vina, ki ga je pridelal, ne bo videl. Kako dobro bi mu delo, ko bi ga zdaj dobil kozarec ali dva!

Padle so prve kaplje. Starec je dvignil glavo in odprl žejna usta, da je kanilo vanje. Dvignil se je šele, ko je prišel Tonček

ponj. Brez moči se je pognal v vinograd. Bil je kakor star preperel kol, ki so ga obkopi zataknili posev, kar je pomenilo, da ga morajo čimprej zamenjati z novim. »Pojdiva skozi gorico!« je povabil otroka.

Tonček je odstopical proti sredi vinograda, kjer je s travo obrastla pot strmo padala do njihove koč. S težavo sta se spuščala. Staremu Trčku je primanjkovalo sape, tudi noge so ga zapuščale in za hip ga je obšla slabost, da se mu je stemnilo pred očmi. Tudi Tončka so noge komaj nosile, vendar ni maral zaostajati za dedom.

»Jezus, oče, kaj delate!« se je zavzela snaha, ko sta pridrsala v sadovnjak. »V postelji bi morali ostati, v postelji!«

Trudoma je spravila starca v kamro, kjer je stala med žrmljami in drugo ropotijo njegova postelja. Starec se je prepustil njenim rokam. Legel je na trdo ležišče in se zagledal nekam v strop.

Ko mu je Micka zvečer prinesla koruzne juhe, je zašepetal s suhimi ustnicami: »Žejen sem, prinesite mi piti!«

Micka mu je prinesla ročko jabolčnika; bil je sicer odmerjen samo za delavce, a že ves čas so si ga delili z njim. Trčko je prijel za ročko in si jo s težavo prinesel do ustnic. A še preden so se omočile v pijači, jo je odmaknil.

»Vina bi rad! Našega vina! Čuješ, Micka, našega...« je spregovoril s poudarkom.

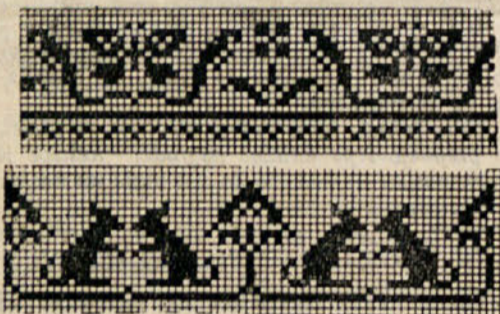
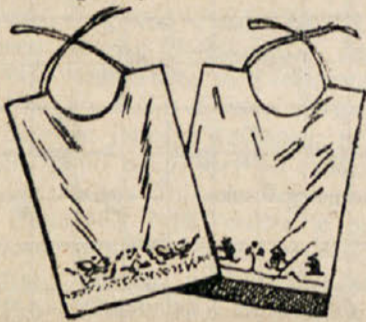
Otrokov spanec in njegove motnje

Spanec pomeni otroku veliko več kakor pa nam odraslim. Vedeti moramo, da se odrasli, ki smo se že do kraja razvili in zrasli, med spanjem le odpočivamo in se nam telo samo obnavlja, otrok pa v spanju in zlasti takrat tudi raste in zori, prav tako presnavlja tekom dne pridobljeno energijo iz hranil v svoj prid: iz mrtvih hranil stvarja živo življenjsko silo. Zato je torej otrokom spanec nujnejši kakor nam odraslim in če mu ga kratimo, trpi njegovo zdravje in sploh vse, kar je v zvezi z njegovim razvojem: tek, dobra volja, krvni obtok, volja za udejstvovanje, skratka vse življenjsko veselje in tudi otrokovo splošno zdravje. Po pravilni hranitvi najvažnejše za otroka je torej spanje, ker se s pravilno in uspešno hranitvijo družno dopolnjuje v prid otrokove rasti, njegovega razvoja, bodisi duševnega ali telesnega.

Iz vsega tega je torej razvidno, da otrok v posameznih starostnih obdobjih brezpogojno mora prespati nek določen čas. V glavnem veljajo nekako tale navodila: Novorojenček spi skoraj 20 ur dnevno in se tja do prvega meseca starosti zbuja le za posamezne obroke hranjenja. Po drugem mesecu starosti mu zadošča 18

Dva slinčka za naše male

Oba slinčka ukrojimo v izmeri 25×35 cm in ju delamo iz lepega in močnega domačega platna, na katerem lahko lepo štejem nitke. Prvi je samo obrobljen, drugi ima spodnji rob okrašen z drugim

blagom v barvi uporabljene prejice. Oba vzorca sta lahko izvedljiva v križnem vbodu in iz ostankov prejic poljubne barve. Ob vratnem izrezu ima vsak izmed njiju pritrjen trak, da prtiček lahko privežemo otroku okoli vratu in da ta potem gladko pada.

ur spanca, po prvem polletju že samo 16 ur, okrog prvega leta 14-15 ur, v drugem letu 12—13 ur, nekoliko pozneje tudi 12 ur in manj, v kasni predšolski dobi pa samo 10—11 ur. Vendar imamo že po prirodi večje in manjše zaspance, nekateri torej spijo manj, drugi dalj, nekateri so že pred sedmo jutraj docela budni, drugi zopet se prebude zgodaj zjutraj, pa omahnejo nazaj v »drugi spanček« do devetih, pol desetih. Nekateri zopet ne vzdramno spijo do srede dopoldneva in še takrat jih vse omočične vrzemo iz posteljice, ker je sonce že visoko in je škoda zamuditi njegove žarke. Drugih otrok z ničimer ne pripravimo, da bi šli po kosilu spat, ker jim je ljubše bivanje in udejstvovanje na prostem in v otroški družbi, ob kakih sedmih zvečer imajo pa že »pesek v očeh« in jih ob pol osmih že zmanjka, potem imamo pa do zjutraj pred njimi najlepši mir. Drugi zopet prično takoj po kosilu zehati in ne vzdrže drugače in so kar slabe volje, če ne gredo za dve uri počivat, pa so na večer tako živahni, da jih komaj ob desetih zvečer spravimo spat. Večjih in manjših zaspancev je torej več vrst. Glavno pa je, da je spanec zdrav, globok in sam po sebi dovolj dolg in da se otrok prebudi vesel in živahen, ves prežet od pričakovanja, kaj veselega in lepega mu bo prinesel dan.

Če vse to vemo, je torej razumljivo, da smo razburjeni, če nam otrok nikakor ne spi zadosti in dovolj globoko in če se ne zbudi spočit in ves poln življenja. Kakor pri pomanjkanju teka imamo tudi pri motnjah spanca čisto zunanje vzroke, ki jih odstranimo lahko sami in s tem uredimo otrokov spanec, in pa bolezenske vzroke, ko nam mora na pomoč priskočiti izkušen zdravnik.

Kdaj torej otrok ne spi dobro, tudi kadar ni bolan?

1. Če ga preveč tiščimo v posteljo, da ga prezgodaj devljemo počivat in ga predolgo puščamo v postelji, ker se zanj ne utegnemo zanimati zaradi dela, pri kate-

rem bi nas »motil«, pa ga zato vse dopoldne pustimo v postelji, namesto da bi ga imeli pri delu ob sebi;

2. če otrok čez dan ni bil dovolj na svežem zraku in se ni zadosti razgibal in utrudil pri igri;

3. če je otrokovo ležišče preveč trdo ali pa tudi premehko, če je otrok preveč ali premalo odet, če ga tišči srajčka, če ga zebe v nogice, če ima previsoko ali prevročje vzglavje ali celo pernato blazino, če leži ob strani in ga pri dihanju celo ovira, če je ležišče prekratko ali preozko, da se v spanju ne more preobračati;

4. če je prostor, kjer otrok spi, zadahnen ali pokvarjen zrak, poleti zaprto okno, pozimi preveč mrzlo in vlažno, če je prostor zakajen ali zasmrajen itd.;

5. če otrok za spanje nima miru, da mu luč sije v obraz, če je otrok v prostoru, kjer pozno v noč delamo;

6. če se je otrok neposredno pred spanjem močno najedel, pravtako, če je jedel preveč težkih ali slanih jedi in ga zaradi tega močno žejajo;

7. če mu tik pred spanjem in tudi čez dan pripovedujemo strahotne pravljice, če med starši in drugimi stanovalci ni soglasja;

8. če je otrokovo dihanje kakor koli ovirano: če ima zamašen nos ali pa, da si odejo potegne čez obraz;

9. če otrok nima svojega ležišča;

10. če ga ponoči grize, najsi bo to kar koli, kak mrčes, bolhe, komarji ali pa žima itd.

Iz navedenih razlogov, zakaj otrok ne spi, je tudi razvidno, kaj vse moramo ukreniti, če nam otrok ne spi. In če smo že vse ukrenili, da bi bil otrokov spanec zdrav, globok, okrepčujoč in osvežujoč, pa vendarle nismo uspeli, je motenj spanca bržkone kriva bolezen in posvetovati se moramo z zdravnikom.

Kakor zdrav tek je tudi zdrav spanec med prvimi pogoji za dobro duševno in telesno uspevanje našega malčka. Storit moramo torej vse, da ga otroku omogočimo, in odstraniti vse ovire, ki mu ga jemljejo.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

O nahodu

Nahod imenujemo površni katar sluznice nosa z izločevanjem sluzi in gnoja. Je tipična prehladna bolezen, pri kateri pa ima tudi nalezljivost veliko vlogo. Povzročitelj bolezni je dosedaj še neznan, prenaša pa se izredno lahko na druge osebe.

Znaki in potek bolezni: začne se navadno v grlu in žrelu z neprijetnim pekočim in zbadajočim občutkom, otokom v žrelu in lahnim vnetjem sluznice na teh mestih. V nosu bolnika draži na kihanje, izločuje mu se v začetku vodenočisti iz-

cedek, pozneje sluzastognojni. Nosnice postanejo bolj in bolj zamašene, ena ali obe, da je končno dihanje skozi nos nemogoče. Govorjenje postane nosljajoče. Zaznavanje raznih vonjev preneha, deloma ali popolnoma se izgubi tudi okus. Bolnik se za krajši čas tudi v splošnem slabo počuti: je utrujen, boli ga po udih, ima nekoliko vročine. Vendar bolezen v nekaj dneh mine, včasih pa pomeni začetek vnetja v grlu in sapniku (nadaljuje se torej z vnetjem v grlu in sapniku).

Če ima bolnik večjo vročino in hud

Kuharski recept

Zvita goveja pečenka

1 kg pljučne pečenke ali govedine od križa prereži tako, da dobiš obliko velikega zrezka, katerega s kladivom potolci, nasoli, popopravi in pusti tako nekaj časa, da se nasoli. Nato sesekljaj nekaj dkg prekajene slanine, pol čebule in eno ali dve kisli kumarici, nekaj kaper, eno ali dve sardeli, malo limonove lupinice, malo peteršilja, majarona, timiana. To zmes namoži na pripravljeni zrezek, ga zvij, poveži z vrvice in deni v kozico, kjer si že prej pripravila na kolesca zrezano jušno zelenjavo: korenje, peteršilj, zeleno, por, čebulo in nekaj dkg prekajene slanine. Prilij nekaj žlic kisa in vode, pokrij, postavi v pečico in pari meso do mehkega tako da voda izhlapi. Potem meso odvzemi, odvij vrvice, zreži na lepe koščke, zloži na krožnik, malo polij z omako in obloži s sirovimi paštetkami. Na zelenjavo pa polij malo smetane, žličko gorčice in toliko vode, da dobiš primerno gosto omako. Premešaj, ko malo prevre, precedi in pretlači v skledico za omako. Malo te omake polij po mesu, drugo pa daj posebej v skledici z mesom na mizo.

glavobol, potem je to verjetno znak komplikacij (vnetja v obnosnih votlinah). Močan glavobol v čelu je znak vnetja čelnih votlin, top pritisk in bolečine v zgornji čeljusti pa so znak vnetja čeljustnih votlin. Ti znaki se navadno izgubijo, ko preneha nahod.

Včasih preide vnetje tudi na vhod v ušesne kanale. Bolnik občuti to kot napetost v ušesu, včasih slabo sliši (daljši ali krajši čas), bobnič v ušesu se preko mere napne. Razvije se lahko vnetje srednjega ušesa.

Če se vnetje v obnosnih votlinah ne pozdravi dobro, pride včasih do dolgotrajnih gnojnih vnetij teh votlin z izcejanjem gnoja iz ene ali obeh nosnic.

Ošpice, oslovski kašelj kot tudi gripa začnejo z nahodom.

Tudi kemični dražljaji lahko izzovejo nahod (na primer če kot zdravilo jemlješ jod, lahko dobiš nahod, solzenje in glavobol v čelu). Pri ljudeh, ki so naklonjeni za to, lahko izzove podobno stanje še cela vrsta drugih snovi. Do tega pride zaradi preobčutljivosti organizma za taka sredstva. Te snovi lahko izzovejo pri občutljivih osebah tudi naduho. Tipičen primer za to je nahod, ki ga povzroča spomladni cvetni prah. Ta povzroči pri nekaterih osebah tudi naduho.

Zdravljenje nahoda je naslednje: bolnik se mora dobro prepotiti z lipovim ali podobnim čajem; damo mu vroče obkladke, aspirin. V nos se da (z njuhanjem) prašek proti nahodu, ki vsebuje mentol in borovo kislino, ali druge podobne praške. Včasih pomagajo kapljice joda (po eno kapljico slabe raztopine joda).

»Saj svojega nimamo,« se je Micka zasmejala.

Starec se je razhudil.

»Prinesi mi vina, pravim, našega vina!«

Micka je plaho pogledala v dedove oči, ki so se svetile, kakor da gori v njih nenavadna luč. Zbegana se je umaknila iz kamre.

»Oče,« je dejala očetu, ki se je medtem vrnil iz mesta, »dedek so rekli, da bi radi vina, našega, so rekli. Pojdite k njim! Najbrž se jim je zmešalo.«

Mladi Trčko, po obrazu in letih med svojim sinom Lojzom in očetom, je odšel v kamro.

»Kaj bi radi?«

»Prinesi mi vina,« je zaječal starec, »vina tiste trte, ki sem jo zasadil, okopal, obrezal in poškrpil... žejem sem... ne bom mogel umreti brez njega...«

Mladi Trčko bi se bil ob svaki drugi priliki nasmehnil taki očetovi želji, toda ta večer je bila očetova prošnja izgovorjena s tako nenavadnim glasom, da se je zgrozil. Stopil je k postelji in vprašal resno: »Vina bi radi? Nimamo ga, gospe pa ni tukaj; a čeprav bi bila, ga ne bi dala!« Spomnil se je svoje pravkar opravljene poti. Odšel je k njej, da ji sporoči, kako je z vinogradom, in dobi plačilo za delo, ki so ga opravili zadnjih štirinajst dni. Preden se je poslovil, mu je dala kozarec vina. Toliko je bilo, da ga je potem še bolj

žejalo in je moral v gostilno, kjer je pil kislico, misleč, na žlahtno vino, ki ga je pridelal v Koreskinem vinogradu. Razumel je očetovo željo, toda vedel je, da mu ne more pomagati. »Počakajte, pojedem doli v gostilno ponj!« je še rekel in se okrenil proti vratom.

»Nočem Topolovčevega, našega hočem! Nac, čuješ, našega! Zelenka bi mi bila dovolj. Zelenka našega vina in nikoli več me ne bo žejalo!« Starec je mlasknil z jezikom, roke so mu brez moči obležale na raztrgani suknji, ki mu je služila za odejo; v očeh mu je živo zagorelo. »Slišiš, sin,« je zašepetal, »Prinesi mi ga za zadnjo pot!«

Sin se je spustil na skrinjo. Kako naj ustreže očetu, se je vprašal. Ali naj gre v mesto in prosi gospo? Kaj bi dejala, ko bi prišel tako pozno? Ali ne bi prvi trenutek mislila, da ji je prinesel podobno vest kakor pred dvema letoma, ko ji je sredi noči prišel poročat, da so vlomili v njeno hišo in odnesli sodček vina, pletenko žganja, precej posode in skoraj vse perilo? A ko bi ji razložil, čemu je prišel, bi rekla, da je pijan, in bi ga nagnala.

»Slišiš, Nac! Ne pusti me umreti od žej!« je kriknil starec z glasom človeka, ki je trpel žejno pet in sedemdeset let in zdaj umira od nje.

»Oče, počakajte, šel bom k Turkušu, zelenko mi ga bo dal; dobrega ima...«

»Našega mi prinesi, mojega... Nazadnje moram piti svojega...«

Starec se je dvignil, toda besedice ni mogel spraviti iz sebe. Premikal je le suhe ustnice in spet padel nazaj na ležišče.

Mladi Trčko se je v grozi dvignil. Zunanaj je deževalo in zdaj pa zdaj zagrmelo, pred vsakim gromom se je kamra razsvetila, vselej tedaj so se zajedle vanj vrte očetove oči. Spet je stopila predenj pot predlanskega leta. Še preden je Koreski tedaj povedal vse, je zakričala: »Najbrž si sam vlomil in me okradel!« Spomnil se je, da je zaradi tistega vloma imel opravka z orožniki, da mu gospa dolgo ni zaupala in da tako zaupljiva, kot je bila, še zdaj ni.

Kaj naj stori? Kako naj pomaga očetu? Kako naj izpolni njegovo željo, morda res poslednjo?

V blisku, ki je čez hip osvetlil onemoglega starca in puščobo okoli njega, je našel rešitev: očetovo željo lahko izpolni, če stori to, česar ga je gospa že predlanskim obdolžila.

Nekaj trenutkov je še stal kot vkopan sredi kamre, nato pa je stopil k očetu in kriknil pridušeno: »Počakajte, oče, dobili ga boste! Dobili zelenko svojega!«

Temen in tog se je potegnil iz koče v viharo noč.

Ko se je vrnil, so v koči že vsi spali.

Neslišno je stopil v kamro. Stari Trčko ga je takoj začutil.

»Si prinesel?« je zahropel.

»Prinesel!« Nac je postavil nekaj težkega na skrinjo in z drhtečimi rokami dolgo prižigal svečo.

»Tu ga imate!« je slednjč sproščeno vzkliknil in stopil k postelji.

Zelenka se je zasvetila v medlem soju slabotne sveče. Staremu Trčku so se vžgale oči. Dvignil se je in stegnil koščene roke proti vinu.

»Daj!«

Sin mu je izročil steklenico. Starec jo je nejeverno približal ustnicam, kakor da še ne verjame. Šele ko je zaznal znani vonj, se je okrenil k sinu in se mu s svetlim pogledom zahvalil. Nato je nagnil.

Zaklokalo je, kakor bi teklo v prazen sod. Šele čez čas je začelo teči mirneje.

Sin je čakal, da bo oče odstavil steklenico. Toda starec je pil in pil. V lica mu je legla rahla rdečica, gube so izginjale, oči so napeto strmele v steklenico, ki se je počasi praznila.

»Oče, ali ne bo dosti?« je dahnil sin.

V odgovor je starec samo odkimal, spustil glavo nazaj na ležišče, oči na pol zatisnil in pil dalje.

Zunaj je še vedno lilo, toda nevihta se je bila že poglobila. Samo pobliskavalo je še.

Zadnji požirki so neslišno stekli po starčevem grlu. (Dalje)

Na vzorni kmetiji pri Pliberku

Veliko je vzornih kmetij v občini Blato pri Pliberku. Toda spričo deževnega dneva začetkom maja t. l. se zamorem oglašati samo na eni teh kmetij, in sicer v hiši, ki je najbližja glavni cesti.

Kljub dežju se nekam zadržano dvigne gospodar izza ogromnega kupa drv, kajti kmetovalčeva delavnica se nahaja na žalost »pod milim nebom« in zato tudi lahen dež ne zamore odvrniti ljudi od dela, pa čeprav ga morajo izvršiti na prostem.

Nič kaj posebno prijetno zato ni iznenaden naš gospodar, ko ga danes obiščem in prijazno pozdravim. Saj kdo pa se pušti rad odtrgati od začete delo? Komaj zato gospodarja pripravim do tega, da me povede v bližnji hlev.

Kolikšno vendar moje iznenadenje! Prva leta po vojni je bila mešanica raznovelike in raznobarvne govede v njem, danes pa je »krcato« poln hlev enakoolikovanih in enakobarvnih živali bele pasme: 8 krav. »Ali ne boste presedlali na novomodno pasmo, na simodolce?« povzamem. »Simodolci mi ne ugajajo. Če niso intenzivno krmljeni, so kostenati in tudi mleka ne dajo več kot naša živina.«

V hiši potem poizvedujem, kako zeleno krmo pokladajo. »Mi krmimo še kar suho, ker imamo sena in detelje dovolj. Kot sočno krmo pa damo peso. In ko nam suhe krme zmanjka, pa damo živino na polumetne pašnike. Ja, par let pred zadnjo vojno, je bilo pri nas še marsikaj drugače,« nadaljuje počasi in preudarno vzorni gospodar Z., katerega v njegovih izvajanjih spopolnjuje dobrodušna, nasmejana gospodinja. »Takrat smo redili šestokrat samo 3 krave, par slabotnih telet in par konj. In krme nam je vedno primanjkovalo. Danes vso slamo nastiljemo, takrat pa smo jo redno pokrmili in še smo je morali spomladi vedno dokupovati. Čim nam je zmanjkalo pese, smo namesto te pokladali oljne tropine.« — »Če smo pa dali preveč pese, pa so krave vedno tako shušale, da so potem rabile mesece, da so se spet popravile,« vpade vmes gospodinja.

»Je res«, povzame gospodar Z., »če pa smo pokladali, čim je zmanjkalo pese, poleg rezanice same oljne tropine, je bila živina znatno lepša.«

»Prosim, ali smem jaz tu nekaj vmes povedati«, se oglašim. »Pesa ima sicer zadosti škrobnih vrednosti, žene vsled njene vegetativne vode tudi na mleko, manjka ji pa predvsem onih snovi, ki mleko ustvarjajo, to je beljakovin in rudnin. Če date kravi na dan 14 kg srednje dobrega sena in 20 kg srednjedobre pese je v tej krmi beljakovin samo za 7 litrov mleka (škrobne vrednosti sicer za 12 litrov), če pa date kravi dnevno 13 kg omenjenega sena in 40 kg pese, se nahaja tudi v tej krmi beljakovin le za dobrih 7 litrov mleka. Ni čudno, da krave pri taki krmi pridejo ob meso, kajti meso je vendar pretežno le beljakovina. Če vendar date kravi 14 kg prav dobrega sena, kakršnega pridelate sedaj, in dodate še 1 kg tropin zemeljskega oreha (v praksi boste vendar pokladali vedno mešanice krepkih krmil), se nahaja v tej krmi beljakovin za 15,5 litrov mleka in nekoliko manj škrobnih vrednosti. To je seveda čisto na grobo računano. Naše fante na kmetijski šoli v Podravljah smo seveda naučili čisto točnega tozadnega računanja! Dejansko bi napravili take krmske obroke, v katerih bi se nahajalo poleg oljnih tropin vedno tudi nekaj sočne krme (pese ali silaže). Ob prav dobri, doma pridelani osnovni krmi, senu in detelji, bi dokup dragih oljnih tropin lahko povsem izostal. Seveda, pri vas je drugače, ko imate doma pridelane sončnice in buče in domačo oljno stiskalnico.«

Nato pripoveduje Z., kako je bilo v začetku, pred kakimi 15 ali 20 leti težko.

Vršani so speč pričeli z oddajo mleka

Za časa nacizma je moral kot drugod tudi v naših krajih vsak, celo mali kajzar oddajati mleko oziroma smetano. Nezadovoljnost z od mlekarne določeno višino tolašče je bila splošna in na poštenost tedanjega voznika se oddajalci niso zanesli. Na pritožbe pa v mlekarni niso poslušali. Po razsulu tretjega rajha so zaradi tega naši kmetje prešli od oddaje mleka na prodajo presnega masla, ker je to dajalo boljši izkupiček. Ko pa sedaj že par let zaradi obilice kmečkega masla njegova cena pada, smo pričeli zopet misliti na oddajo mleka oziroma smetane. Sedaj vendar posamezni opomini oziroma zahteve v mlekarni, naj prične z zbiranjem mleka po Vrheh, niso bile uslišane.

Zaradi tega je vzel zadevo krajevni kmečki odbor v svoje roke. Po odločnem prizadevanju Vranka na Veselah kot pooblaščenca, ki je zbral tudi podpise kmetov in podatke o količini mleka ter jih predložil mlekarni, je bilo naši zahtevi zadoščeno. V okviru krajevne SKZ smo že lansko leto določili našega p. d. Lekša na Horcah za zbiralca mleka in 1. februarja je pričel z zbiranjem mleka.

Kmetje so z določeno tolaščo, ki je znašala za februar in tudi marc pri večini kmetov okoli 4%, zadovoljni, ker s tem so dosegli ceno okoli 1.70 šil. na liter. Pri tej tolašči je potrebno za 1 kg presnega masla menda približno 22 l. Za 22 l mleka dobijo torej približno 37 šil. Nazaj dobavljeno posneto mleko računa mlekarja 40 gr. tako da ostane kmetu v tem primeru približno 28 šil. V Celovcu so

In žena, ki je v pravem pomenu besede gospodarjeva družica, tovarišica in sodelavka nadaljuje:

»Ko nam je šlo nekoč že tako slabo, da nismo več vedeli ne kod ne kam, je »on« prodal konje in je začel delati z voli. Ko tudi s temi ni več šlo, je prodal zadnjega vola, za katerega je dobil tedaj 800.— šil. (danes bi bilo 8.000 šilingov) in je za ves izkupiček kupil umetna gnojila. In glej čuda! Od tega dneva je začelo iti pri nas navzgor (pa da ne boste mislili, da je to kaka plačana reklama za umetna gnojila!). Od treh krav in ob pomanjkanju krme smo danes dospeli na 8 velikih molznic ob obilici vseh krmil. In te dni je naročil »on« tudi stroj za molžo.«

»Gospodar v sosednji vasi z enako površino in enako kakovostno zemljo pa redi še danes le 3*krave in konje in stalno jadikuje, kako slabo da mu gre.«

Kar je vendar za gospodarstvo tovariša Z. posebno značilno, pa je to, da dela samo s tujimi ljudmi, da nima otrok. Mehaniziral si je pač posestvo in si je nabavil skupno s sosedom traktor. Z umetnimi gnojili, boljšim obdelovanjem in boljšim semenom si je tudi rodovitnost zemlje začudo izboljšal. Prej je vedno sejal (z roko) 8 do 10 birnjev rži in enako pšenice, pa je v hiši vedno primanjkovalo žita. Danes seje (s strojem seveda!) samo 2 birnja rži in enako količino pšenice, pa ima krušnega žita toliko, da je zmogel lani na polju priznati in prečiščeno pšenico (katero vsled lanske slabe kalivosti oblast ni prevzela) pokrmiti še svinjam.

In ko je videl sosed na Z.-ovem posestvu krasen posevek pšenice je hotel na vsak način imeti od njega seme. In uspeh? Pri sosedu je domala ves posevek vzela zima in še to, kar je ostalo ni bilo kaj prida. Pri Z., ki je sejal isto seme, pa je posevek tako lep in gost, da je gospodar v skrbeh, kako bi ga razredčil. »Ja, seveda, ti lahko, ki imaš tako zagnojeno in obdelano zemljo!« končno zagrenjeno prizna sosed.

Povedati pa še moram, da Z. ne »seka« v svojem okrog 12 ha velikem gozdu za potrebe gospodarstva, razen takrat, pred 4 leti, ko si je kupil 15 PS-traktor.

Vrhutega pa je Z. še dokaj strasten oboževalec boginje Diane in našega lovškega »patrona« Hubertusa ter se v svojem prostem času vdaja edinemu razvedrilu — lovu.

On pač najbolje predočuje, kaj zamore ob marljivi, od vneme za stvar prežeti gospodinjji, mirna preudarnost in smotrnost dela našega gospodarja v Podjuni.

Vernik — Podravlje

Kaj naj vemo o varstvu rastlin

(Nadaljevanje)

Črna noga krompirja (Schwarzbeinigkeit)

Črna noga povzroča prazna mesta na krompirišču. Posamezni gomolji zaradi te bolezni segniyejo. Če pa vzkali in raste okužena rastlina, zaostaja v razvoju. Rastline porumene in listi se zvijajo. Taka rastlina se da zlahka izvleči iz zemlje. Na korenu rastline vidimo, da je črn, medtem ko pri poznejši infekciji ne počrni vsi stebli rastline.

Bolne rastline ne morejo tvoriti zdravih gomoljev. Tisti gomolji, ki izvirajo od bolnih rastlin, segniyejo že v zemlji. Manj napadeni, navidezno zdravi gomolji pridejo v skladišče in okužijo zdrav krompir.

Zatiranje: Semenski krompir dobro odberemo in odstranimo ranjene gomolje. Skrbimo za dobro, ne pretoplo in tudi ne prevlažno klet. Za saditev gomoljev ne smemo rezati. V času rasti odstranimo vse bolne rastline z gomolji vred ter jih zažgemo. Od močno napadenih površin ne bomo jemali krompirja za seme.

Poglaviti vzroki slabega pridelka krompirja

Krompir je podvržen izrojevanju, čemur so vzrok virusne bolezni. Obolelo rastlino spoznamo po manjši rasti, po zunanjih znakih, ki se vidno ločijo od zdravih, in po pridelku. Če sadimo gomolje obolelih rastlin, zrastejo zopet bolni grmi, ki okužijo sosedne zdrave rastline. Zaradi tega pridelok v naslednjih letih rapidno pada. Virusne bolezni ločimo na:

Zvijanje listov (Blattröckkrankheit). Najprvi se zvijajo spodnji listi proti listnemu rebri. Listi postanejo krhki in pri zmučkanju pokajo. Listi oziroma cela rastlina porumene. Pri poznejši infekciji se kažejo znaki obolenja najprej pri zgornjih listih. Ne smemo pa to bolezen zamenjati z belo nogo, ali pa v sušnih letih, ko rastlini primanjkuje vlage in se listi ob vročini zvijajo.

Lahki mozaik (Leichtes — mildes — Mosaik). Na listih opazimo v jutranjih urah ali ob oblačnem in deževnem vremenu svetla, pikčasta mesta. Listi se kodrajo, grmi pa zaostajajo v rasti. Tej bolezni je močno podvržen Rani Böhmovc.

Črtavost (Strichelkrankheit). Žile na listu počrniyo in se suše. Tudi na stebelu opazimo črne črte. Listi so krhki, in se lomijo, porjave in se od spodaj proti vrhu suše. (Močno pri Voranu).

Kodravost (Kräuselkrankheit). Listi so nakodrani. Rastlina dobi svetlejšo rumeno barvo, često pa vidimo tudi mozaične pege. Rastlina kaže popoln zastoj v razvoju.

Zatiranje: Virusne bolezni na gomoljih niso vidne. Opazimo jih lahko samo na zelenih delih, to je na grmu. Za doseg zdravega semena je nujno, da pregledamo krompirišče, in to vsaj enkrat pred cvetenjem in vsaj enkrat po cvetenju. Vse bolne ali sumljive rastline bomo odstranili. Odstranimo jih tako, da izrujemo rastlino z gomolji vred. Izruvane grme pa ne smemo puščati na njivi in tudi ne ob robu njive. Vse kar smo izruvali, moramo odpeljati na kompost, še bolje pa je, da to, ko se posuši, zakurimo. Poleg izločevanja je za doseg dobrega semena tudi važen čas izkopavanja. Ko se cima posuši in se kažejo znaki dozorevanja bomo pokosili cimo in očistili njivo. Krompir pa pustimo še v zemlji 10 do 14 dni, da dokončno dozori, nato bomo šele pristopili k izkopu.

Jablanov cvetožer (Apfelblütenstecher)

Jablanov cvetožer napravi v ugodnih letih ogromno škodo v našem sadovnjaku. Spomladi, ko postaja topleje, se prebudi jablanov cvetožer, zapusti svoje prezimovališče, ki je pod lubjem ali lišajem v zanemarjenem sadovnjaku, in vzleti na krono jablan in hrušk. Hrani se nekaj tednov z napetimi popki, ki jih naluknja. Samica odlaga jajčeca koncem marca v cvetne brste. Napadeni brsti se ne morejo razvijati. Ko so zdravi cveti odveteli in odpadajo cvetni listi, napadeni brsti porjavijo.

Zatiranje: Čiščenje sadnega drevja. V jutranjih urah razprostremo pod drevo plahto in strememo cvetožere z drevesa ter jih potem uničimo. Najbolje je škropljenje z DDT in hexapreparatom pred cvetenjem. Nastavimo mu lahko tudi pas iz vrečevine, v katerega se zateče. Pasove vzamemo vsak mesec ter jih razkužimo.

PRAVNE ZADEVE

V PRIMERIH

O posebnih kmetijskih zapuščinah

II.

Do sedaj smo razpravljali o vprašanju, kdo bo prevzemnik kmetije po smrti lastnika. Na papirju so odredbe precej jasne. Življenje pa »štrene« po svoje meša.

Vzemimo slučaj, da je tisti sin, ki pride na vrsto, v mladosti bolj veseljak, postane pa — kakor se pozneje izkaže — delaven, skrben in priden. Pa se najde kako sorodstvo, ki župana pregovori, da preslabo poroča. Ker ima ta sin tudi prijateljce, zdrži. Kaj pa, če se je zameril raznim hčerkam veljavnih mož, ki bi ga rade vzele za moža, pa je roko že obljubil sicer pridni hčerki kajzarja, s katero ima že otroka. Vse bo proti njemu, mogoče celo sestre. Kaj sličnega se lahko pripeti tudi hčerkam, ki je na vrsti, če je sicer pridna, pa gotovih vsiljivih fantov ne mara.

To so slučajji, ko se je treba krivičnemu »ljudskemu glasu« postaviti po robu, iskati prijatelje ter zavriniti na sodnji take napade in se, če treba, tudi pritožiti. Celo politično prepričanje porabijo nekateri za pod drugimi razlogi skrite napade in se je pač treba boriti za pravico, kakor vedno v življenju.

Med otroci nastane navadno druga nezadovoljnost pri ceni, ki se ne sme izvršiti poljubno visoko, ampak vedno v taki meri, da more prevzemnik na kmetiji zdržati, posebno z ozirom na plačila, bremena, popravila itd. Če se pa vsi že prej zedinijo na gotovo ceno, ni več treba cenitve. Od cenitve je namreč odvisno, kaj odpade po odbitku bremen še na druge dediče. Ker je to važno vprašanje, morajo imeti mladoletniki posebnega zastopnika in se tudi ta razdelitev izvrši s posebnim sklepom sodišča, proti kateremu je pritožba mogoča.

Če se zaradi varovanja vseh teh izplačil ne doseže soglasje, se lastninska pravica prevzemnika vknjiži istočasno z varovanjem drugih deležev na kmetiji. Važna pa je nadaljnja določba za nekatere dediče, ki želijo čim prej dobiti svoje deleže, da morajo čakati najmanj tri leta, če se pred sodnijo ne zedinijo s prevzemnikom o posebni poravnavi na prejšnje odplačilo ali na obročno odplačilo. Vse to je v varstvo obstoja kmetije. Samo, če bi prevzemnik kmetijo prej prodal, je primoran, da dedne deleže takoj izplača. Če pri tej prodaji več doseže, kakor je znašala vrednost na podlagi cenitve, se mora ta višek razdeliti med vse dediče po zakonu — toda samo, če proda prevzemnik kmetijo tekom desetih let po smrti zapustnika, ali — če je bil svojčas mladoleten — tekom desetih let od polnoletnosti. Treba pa bo o priliki omeniti glede tega postopka še druge važne določbe, kajti priložnosti za prepire je tudi v tem zakonu dovolj.

Ogromne žrtve za trdnjavo Dien Bien Fu

Ofenziva Hošiminhovih čet proti francosko-vietnamskim enotam, ki se je začela 13. marca in trajala do 7. maja, je razumljivo zahtevala ogromne žrtve na obeh straneh. Iz poročila Hošiminhove obveščevalne agencije o zavzetju trdnjave Dien Bien Fu, o katerem pravi, da predstavlja največjo zmago vietnamske ljudske vojske, so razvidne izgube, ki so jih v teh bojih utrpeli Francozi in njihovi domači zavezniki.

Po teh poročilih je bilo v ofenzivi za trdnjavo ubitih, ranjenih ali ujetih 16.000 mož, med katerimi so en brigadni general, 16 polkovnikov, 1749 častnikov in podčastnikov. Med bitkami je bilo uni-

čenih odnošno sestreljenih 62 francoskih letal, vojni plen je ogromnega obsega, saj je ljudska armada dobila v svoje roke vse orožje in celotno opremo v trdnjavi, ki vsebuje velike količine topništva, tanke in tovorne avtomobile ter 30.000 padal. Prav tako so bile zajete vse oklepne, inženirske, protiletalske, topniške in letalske enote.

Med ujetimi francosko-vietnamskimi vojniki je veliko število ranjencev, katere bodo po tožadevni privolitvi s strani poveljstva ljudske vojske z letali spravili na varno. V prvi vrsti gre tukaj za 1300 težko ranjenih, ki jih bodo najprej prepustili oskrbi francoskih zdravnikov.

Visoke investicije za cono „B“ tržaškega ozemlja

Družbeni plan za koperski okraj predvideva 920 milijonov dinarjev dohodkov in prav toliko izdatkov, medtem ko bo vrednost predvidenih investicij znašala nad 1 milijardo 800 tisoč dinarjev. Od te vsote bodo za investicije prispevali okraj nekaj nad eno milijardo, ostalo pa Istrska banka v obliki kreditov. Investicije so v prvi vrsti predvidene odnošno namenjene razvoju kmetijstva, ribolova in industrije, prednost pa imajo seveda tiste, ki obetajo že v najkrajšem času postati rentabilne, ker s tem hočejo omogočiti koperskemu okraju samostojen gospodarski razvoj, ki bi bil v bodoče neodvisen od večjih subvencij s strani beograjske vlade.

Iz podatkov, ki jih povzemamo po tržaškem listu »Gospodarstvo«, je za razvoj kmetijstva predvidenih 107 milijonov dinarjev, od katerih jih nameravajo 57 uporabiti za nasaditev 80 hektarov novih vinogradov in kakih 9 ha novih sadovnjakov, ostalih 50 milijonov pa so namenili za regulacijska in melioracijska dela v okraju.

Na drugem mestu je ribolov in so v ta namen predvideli 84 milijonov, s katerimi hočejo nakupiti nove ladje za ribiško industrijo, ki bo spričo novih sodobnih naprav povečala svojo zmogljivost predvidoma za kakih 500 ton na leto.

Investicije v industriji bodo znašale

Škof iz Burme obišče Jugoslavijo

Prihodni teden bo Jugoslavijo obiskal burmanski katoliški škof George West. Med svojim obiskom se bo burmanski škof sestal z voditelji zvezne komisije za verska vprašanja, obiskal bo tudi duhovniška društva ter si ogledal verske šole v Jugoslaviji.

Že nekaj časa se mudi v Jugoslaviji tudi skupina burmanskih novinarjev, ki jih vodi član burmanskega parlamenta Thein Maung. Prejšnji teden so obiskali Slovenijo, kjer so si ogledali tovarno aluminija v Kidričevem, po obisku v Mariboru in ogledu dravskih hidrocentral pa so obiskali Ljubljano in Postojno. Med svojim obiskom, ki bo trajal vsega mesec dni, si bodo ogledali še mnogo drugih krajev v Jugoslaviji.

Avstrijsko-jugoslovanska konferenca o socialnem zavarovanju

V Beogradu se bo jutri pričela konferenca med avstrijskimi in jugoslovanskimi predstavnikami socialnega zavarovanja. Na konferenci se bodo pogajali o ureditvi medsebojne službe socialnega zavarovanja in o sklenitvi tozadevne konvencije med Avstrijo in Jugoslavijo.

Pogajanja za znižanje poštnih tarif med Avstrijo in Jugoslavijo

Med predstavniki generalnih direktij pošte Avstrije in Jugoslavije je bil konec aprila na Jesenicah podpisan sporazum o izmenjavi pošte z uvedbo direktivnih poštnih voz na progi Ljubljana-Salzburg-Ljubljana.

Poštni direktiji Avstrije in Jugoslavije sta se tudi sporazumeli za skorajšnje razgovore o znižanju pristojbin v medsebojnem poštnem prometu. Predvideva se znižanje tarif za pisma, pakete, škatle z navedbo vrednosti in trgovske vzorce.

116 milijonov in so najprej predvidene za dovršitev obnove rudnika črnega premoga v Sečovljah. Od zgornje vsote bo izdanih 20 milijonov za razširitev tovarne otroških igrač v Izoli, 30 milijonov za gradnjo nove tovarne ključavnic v Dekanah.

Tudi za komunalne naprave je izdatno poskrbljeno: 30 milijonov bodo izdali za gradnjo šolskih poslopij, 330 milijonov za nadaljevanje gradnje stanovanjskih poslopij in 57 milijonov za elektrifikacijo vasi.

Z ozirom na omenjene investicije računajo, da bo narodni dohodek koperskega okraja, ki je lani znašal 2 milijardi 889 milijonov dinarjev, letos dosegel nad tri milijarde 250 milijonov dinarjev. Prav tako predvidevajo porast industrijske proizvodnje za skoraj 50 odstotkov, pri čemer pa je velikega pomena tudi dejstvo, da bo v novih in razširjenih podjetjih našlo zaposlitev nadaljnjih 300 do 400 delavcev.

Stoletnica izumitelja stavnega stroja

9. maja je poteklo sto let, odkar je bil rojen Ottmar Mergenthaler, ki je v mladih letih odpotoval s trebuchom za kruhom v Ameriko in tam po večletnih poskusih iznašel prvi stavni stroj — Linotype. V rojstni vasi izumitelja, v Hachtel pri Bad Mergentheim, so ob tem jubileju odprli spominski muzej, ki bo še pozne rodove spominjal na moža, ki je s svojim izumom dal človeštvu stroj, brez katerega si današnjega obsega časopisov in knjig sploh ne bi mogli predstavljati.

RADIO CELOVEC

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 6.05 Jutranja glasba — 8.30 Pozdrav zate — 10.15 in 11.00 Šolska oddaja — 11.20 Pozdrav za mesto in deželo (razen poned.) — 11.45 Za podoželsko ljudstvo — 12.00 Opoldanski koncert — 15.00 Šolska oddaja — 17.05 Zabavni koncert.

Poročila dnevno: 5.50, 6.45, 7.45, 12.30, 16.50, 19.45, 22.00, 24.00.

Sobota, 15. maj:

8.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. Športni dnevnik — 14.30 Pozdrav zate — 15.30 Iz vseh dolin zveni — 18.00 Iz parlamenta — 20.00 Pestra oddaja — 22.15 Plesna glasba.

Nedelja, 16. maj:

7.05 S pesmijo pozdravljamo in voščimo — 8.00 Kmečka oddaja — 9.15 Veselo nedeljsko jutro — 10.00 Maša — 11.05 Vedra beseda iz vedrih ust — 14.45 Pozdrav zate — 17.00 Glasba — 19.00 Šport — 20.00 Šlagerji.

Ponedeljek, 17. maj:

10.45 Mali koncert — 11.20 Vesel dopoldan — 14.30 Slov. poročila in objave. Okno v svet — 15.30 Mladina na vsem svetu — 17.30 Igra solnografski radio-oktet — 18.30 Kulturna oddaja — 18.45 15 pestrih minut — 20.00 Srečoči se ponedeljek.

Torek, 18. maj:

11.20 Vesel dopoldan — 14.30 Slov. poročila in objave — Zdravniški vedež: Tudi kače so lahko zdrvilne — Kdo so ogrski Slovenci — 15.30 Otroška ura — 18.30 Razvojne črte slovenske proze (I): J. Cigler — 20.00 Komična opera.

Naročniki Slovenskega vestnika!

Si tudi letos želite izletov na sončni jug?

Spet je pomlad v deželi. Na stečaj smo odprli okna in vrata soncu in zraku. Prebujena narava se je znebila zimske otrplosti in nas bujna v rasti in cvetju spet vabi v svoje osvežujoče in očarujoče okrilje.

Ob vsakdanjem delu in skrbeh si vsi zaželimo včasih tudi nekoliko oddiha, razvedrila in spremembe okolja. Izleti naročnikov Slovenskega vestnika so lani omogočili, da so se marsikomu uresničile te skromne želje. V večjih ali manjših skupinah so se iz najrazličnejših naših krajev vsakokrat zbrali naročniki, poprej med sabo nepoznani, in si ogledali Ljubljano in Postojno ter preživeli nekaj brezskrbnih uric v Opatiji ob Jadranskem morju. Navezali so poznanstva in prijateljstvo med seboj ter se vračali zadovoljni in polni lepih doživetij.

Z več strani se je v zadnjih tednih že

pojavi vprašanje, ali bo uredništvo tudi letos omogočilo takšne izlete. Zato sporočamo naročnikom, da bomo njihovi želji tudi letos radevolje ustregli. Želimo pa, da bi nam vsi, ki bi radi spoznali lepote Slovenije in obmorske kraje, sporočili svoje želje in predloge.

Čimprej nam pismeno ali osebno povejte, kam vas mika, kaj bi si želeli ogledati in kdaj bi bili v času od sedaj naprej pa do oktobra za vas najbolj primerni dnevi za te izlete. Morda vas razen Ljubljane, Postojne in Opatije zanimajo še drugi kraji: dolina Soče, goriška Brda, Maribor ali Slovenske gorice, morda bi si hoteli kje ogledati novo slovensko industrijo ali razvoj kmetijskih zadrug. Skušali bomo čimbolj upoštevati vaše želje. Samo čimprej nam jih sporočite.

Uredništvo Slovenskega vestnika

Ker je bila cerkev premajhna jo je župnik spustil v zrak

Marsikdo bo mislil, da pretiravamo ali da pišemo neresnične stvari. Toda stvar je resnična, pa naj je še tako nenavadna in lahko bi rekli, vsega obsojanja vredna.

Pred okrajnim sodiščem v Traunstein na Bavarskem je namreč pred nedavnim stal župnik iz Obereisendorf Schwertfirm, ki je bil obtožen, da je samovoljno razstrelil farno cerkev. Obtoženi župnik se je zagovarjal s tem, da je bila cerkev premajhna in ni mogla sprejeti številnih vernikov, društvo za zaščito spomenikov pa da ni dopustilo, da bi cerkev povečali, ker je spadala pod zaščito spomenikov, saj je bila zgrajena leta 1429. Sodišče je izreklo nerazumljivo milo kazen in obsodilo razstreljevalca starega kulturnega spomenika na dva meseca zapora pogoj-

no. Mežnar, ki je župniku pomagal pri nekulturnem poslu, je dobil mesec dni zapora in mora plačati 300 mark kazni, medtem ko je župnik obsojen na plačilo 500 mark odškodnine.

Ne glede na to, da bi drugod kaj takega imenovali vsaj bogoskrunstvo, pa je izrečena kazen neverjetno nizka tudi v civilno-pravnem oziru, saj je predmetna cerkev predstavljala kulturni spomenik, star več kot pet stoletij. Hkrati pa je taka simbolična obsodba nedvomno tudi nevarna vzpodbuda za podobne primere. Zanimivo bi bilo vedeti, če se namerna razstrelitev hiše božje (v mirnodobnem času in ne v teku vojaških akcij!) tudi po cerkvenem pravu tako milo kaznuje.

8000 vajencev na Koroškem

Iz poročila obrtne zbornice za Koroško je razvidno, da je bilo povprečno število vajencev na Koroškem izmed vseh avstrijskih dežel najvišje. Dne 31. 12. 1953 je bilo na Koroškem zaposlenih 7957 vajencev, porazdeljenih na 4125 podjetij. To se pravi, da je število vajencev od leta 1952 naraslo za 464. Največje število od teh vajencev, namreč 6049 ali 76 odstotkov, so zaposlovala obrtna podjetja, v industriji jih je bilo 519, v trgovini 1301, v prometu 7 in v tujsko-prometnih podjetjih 81. Od naštetih 7957 vajencev je bilo koncem leta 1953 6295 moških in le 1662 ženskih vajencev.

Planinski reševalci rešili premnoga človeška življenja

Po zadnjih podatkih je članom avstrijske zveze planinskih reševalcev v zadnjem

letu uspelo rešiti 2021 oseb pred gotovo smrtjo. Pri reševalnih akcijah uspešno sodelujejo posebno izvežbani rešilni psi, ki so v zadnjem letu rešili življenje petnajstim ljudem. Mnogo nesreč v planinah gre na račun ponesrečencev samih, ki so preveč neprevidni in se ne zavedajo dovolj resno, da planina ni dolinska cesta. Tako je tudi deželni vodja nižjeavstrijskih reševalcev izjavil na tiskovni konferenci, da bi lahko preprečili eno tretjino vseh planinskih nezgod, če bi bili turisti manj lahkomišelnji in bi se za svoje planinstvo tudi primerno opremili.

Katero koroško slovensko dekle v starosti od 24 do 30 let bi hotelo stopiti v pismeno zvezo v svrhu ženitve z učiteljem srednjih let? Odgovor s sliko naj se pošlje pod šifro „Pomladanska sreča“ na uredništvo „Slovenskega vestnika“.

RADIO PROGRAM

Sreda, 19. maj:

10.45 Mali koncert — 14.30 Slov. poročila in objave. Za ženo in družino — 15.30 Za naša dekleta in fante — 16.30 Koroški knjižni kotiček — 20.00 Poklonitev Schubertu.

Četrtek, 20. maj:

10.45 Mali koncert — 14.30 Slov. poročila in objave. Za našo madino — 15.30 Pevska ura — 18.30 Poje moški oktet iz St. Vida v Podjuni — 20.00 Radijski oder.

Petek, 21. maj:

10.45 Mali koncert — 14.30 Slov. poročila in objave. Od pravjice do pravljice — 20.00 Radijski oder.

RADIO LJUBLJANA

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 5.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! — 6.30 Radijski koledar in pregled tiska — 7.20 Za gospodinje — 15.15 Zabavna glasba — 19.00 Radijski dnevnik — 23.00 do 24.00 na valu 326,1 m Oddaja za tujino.

Poročila dnevno ob: 5.35, 6.00, 13.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 15. maj:

12.15 Cicibanom — dober dan — 13.45 Za pionirje — 14.20 Slovenske narodne — 14.45 Hammond orgle v ritmu — 16.00 Kulturni pregled — 18.20 Ljudsko-prosvetni obzornik — 20.00 Pisan sobotni večer.

Nedelja, 16. maj:

8.15 Domače pesmi — 9.00 Pol ure za našo vas — 9.30 Od melodije do melodije — 11.00 Po naši lepi deželi — 13.40 Koncertni valčki — 14.00 Otroška predstava — 15.15 Zeleli ste — poslušajte! — 19.30 Opera Carmen.

Ponedeljek, 17. maj:

12.20 Nekaj za ribiče — 13.45 Za mlade pevce in godce — 15.30 Šolska ura za nižjo stopnjo — 18.00 Lahka glasba ali zdravstveni nasveti — 18.40 Poje mariborski komorni zbor — 20.00 Radijska univerza.

Torek, 18. maj:

11.00 Šolska ura — 12.00 20 minut veselih polk in valčkov — 12.20 Kmetijski nasveti — 13.45 Nove knjige — 15.30 Lepe melodije — 17.10 Domače pesmi — 18.00 Športni tednik — 20.10 Odlomki iz jugoslovanskih oper.

Sreda, 19. maj:

12.20 Nasveti za dom — 13.45 Za pionirje — 15.30 Šolska ura za višjo stopnjo — 16.00 Koncert po željah — 20.00 Radijska igra.

Četrtek, 20. maj:

12.15 Cicibanom dober dan — 13.45 Iz znanosti in tehnike — 13.45 Narodne pesmi — 18.30 Družinski pogovori — 18.40 Zabavni zvoki — 20.00 Kulturni pregled — 20.15 „Četrtekov večer slovenskih narodnih pesmi.“

Petek, 21. maj:

12.00 Igra godba na pihala — 12.20 Kmetijski nasveti — 13.45 Za pionirje — 15.15 Modni kotiček — 15.30 Narodne pesmi — 16.00 Zeleli ste — poslušajte! — 18.30 Jezikovni pogovori — 20.00 Tedenski zunanje-politični pregled — 20.10 Večerni operni koncert.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 56-24. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov Klagenfurt, 2, Postschließfach 17.